

1989

101. ÅRG.

Løssalg kr. 20

STAV OLAV

Nye St. Magnus vigsløt, s. 4

En kirke til Guds ære og
menneskers frelse

Gunnel Vallquist, s. 8

Ortodokse synspunkter på kvinnen
og embetet

Svein Åtland, s. 11

Hurra for «17. mai i Samarkand»!

Nils Heyerdahl, s. 12

Graham Greene med ny roman

Catharina Bromé o.p., s. 14

Kirkens liturgiske språk

Blikk på tiden

Mot lysere tider

ST. OLAV

Om pavebesøk og meninger, humor og hjertekapasitet

Selvsagt er det lov å ha forskjellige meninger om pavebesøket i juni i år! Også blant katolikker: Noen sukker et dypt og inderlig "endelig" og ser med ekte glede og stor forvetning frem til besøket. Andre tar det hele mer nøkternt til etterretning og oppbyggelse, mens atter andre undrer seg på om det nå er så klokt med et slikt besøk her og nå - og om det er verd alt styret. Det er fullt ut lov å mene både det ene og det andre - og det tredje og fjerde med. Eller litt av hvert på samme tid!

Og selvsagt er det delte meninger i det øvrige norske kristenfolk. Her er alle avskygninger å registrere fra "Hitler selv var katolikk. . . om paven er en kommende Antikrist, vet vi ikke i dag, men den religion som katolisismen er, har en antikrists ånd i seg" (debattinnlegg i Dagen) via "når paven nå kommer på besøk, får norske åndsbrødre av kong Sverre en sjelden anledning til å tale Roma midt imot" (innsender i Vårt Land) til "selve apostelen Peters etterfølger bør vente varme, åpenhet og kristen søskenkjærlighet når han kommer til Oslo 1.juni" (redaktør Øyvind Østang i Kirkeaktuelt, som utgis av Kirkerådet).

Nå var det vel ikke å vente at alle hjerter - de reformerte inklusive - skulle fryde seg over at paven selv kommer til gårds! Reformasjonen ligger tross alt ikke så svært langt bak oss, dertil kommer at religiøs toleranse, dessverre, er av nokså ny dato - i vårt lutherske Norge som i Roma. "Kristenheden har en lang tradisjon av intoleranse å gjøre opp for," het det i baptistorganet Bannet for en tid siden, nettopp i forbindelse med refleksjoner omkring pave-

besøket. Så sant, så sant. Vårt statskirkeland fikk riktignok religionsfrihet i 1845 da dissenterloven ble vedtatt, men lov og rett er én ting, menneskenes hjerter noe ganske annet - det lærer vi stadig på ny.

Og selv om det innen kristenheden til alle tider har vært enkeltrøster og grupper som har forkynt toleranse som prinsipp også i trosspørsmål, var det først under Det 2. Vatikankonsil, nærmere bestemt i 1965, at den katolske kirke foretok det Luthervennene og dominikanerpateren Finn Thorn med rette har kalt "en helomvending": Konsilet vedtok, blant mange andre vektige og vettuge ting, en erklæring om religionsfrihet - for alle. Den katolske kirke besinnet seg med andre ord på sin egen bekjennelse, innså sannheten i ordene om at "Herrens veier er uransakelige," og at "dommen hører Herren til" - og fant at den pent måtte begrave sine motreformatoriske økser, sette sine kjepphester på stallen og gi opp sin fordømmende "vi-alene-vite-holdning". Økumenikken kom for alvor på dagsordenen - også i Roma.

Og en ting til: Konsilfedrene ble enige om at det er riktig å tale om et "hierarki av sannheter" innen katolsk kristentro, altså at visse trossannheter er viktigere og mer sentrale enn andre, og at i sentrum står selvsagt Guds sønns frelsesgjerning. Et ikke uvesentlig poeng som dessverre synes å ha gått mange - både utenfor og innenfor kirken - hus forbi.

Det må være lov - blant annet mot den nettopp skisserte bakgrunn - å undre seg litt over noe av det støv som er virvlet opp i debatten omkring pavens besøk, støv som vitterlig er tørket bort og luftet ut for lenge siden, eller som vi - i vår enfoldighet?

- trodde var det.

Vi har allerede siteret fra et av de mer kryptiske innlegg vi har notert oss i debatten om pavebesøket; det finnes flere. Men det finnes også adskillige spalteter som mer jevnt og trutt kjører frem hele arsenalet av tradisjonelle protestantiske motforestillinger og fordommer og seiglivede misforståelser om den katolske kirke, som ved slike polemiske anledninger gjerne kalles "pavekirken" eller "Romerkirken" for riktig å markere avstanden til den hjemlige, hellige og alminnelige kirke. ("Betyr katolsk alminnelig, sier De? Tenk det, det lyder liksom så ualminnelig.")

Kanskje burde vi fra katolsk side hver gang gått inn i debatten og for n'te gang forklart at nei, vi ser ikke alle paveord som ufeilbarlige, det er bare i de svært sjeldne tilfeller hvor paven uttrykkelig uttaler seg "ex cathedra" i lærespørsmål at vi regner med at han på særlig måte bistås av Den Hellige Ånd til å formulere det som er sant og rett; og nei, katolske kristne driver ikke med helgen- og Mariadyrkelse til fortregning for Gudsdyrkelsen, det vi gjør når vi ærer helgenene, er å glede oss over det gode - hvilket evangeliet klart anbefaler! - og la oss inspirere av mennesker som "på en særlig (og uforklarlig) måte ga seg selv totalt til Guds vilje og til Kristi etterfølgelse", slik Hans Martensen, biskop av København, skrev i St.Olav før jul. På den måten kunne vi i tur og orden avstøvet fordommene så det egentlige kunne komme klarere frem.

Noe hadde det vel hjulpet. Skjønt innimellom får man den litt triste følelsen at slik katolsk støvtørring på enkelte hold møtes med den holdningen Kolingen ved en anledning gjorde seg til uforglemmelig tals-

mann for: "Jag nekar faktum!" sa Kolingen. Det var hans form for *causa finita*.

Mismotet blir ikke mindre når man erfarer at representanter for flere av de store misjonsorganisasjonene i vårt land allerede før de hadde fått invitasjon fra sin egen kirke om å delta i en økumenisk bønne-gudstjeneste i Nidarosdomen sammen med paven, sa fra at det kunne de nok ikke. Grunnen? Det er ikke teologisk grunnlag for en slik "markering", særlig er det forskjellen i synet på rettferdigjørelsen som er til hinder, heter det. Man gnir seg i øynene: Hvem er det nå som møter hvem i døren?

Men historien er ikke uten humor, for skal vi tro Vårt Lands referat av saken, kan man godt tenke seg et stykke bløtkake og en kopp kaffe på bedehuset sammen med paven, selv om man altså ikke synes man kan be sammen med ham. Vi skulle mer enn gjerne sett paven med kaffekoppen på bedehuset, det kunne nok blitt god økumenikk av det også. Men vi håper fremdeles at misjonsfolket likevel vil være med når biskop Bremer og paven og resten av det tallrike kristenfolk istemmer Fader Vår i Nidarosdomen den 2.juni.

Hva står det i Fjellvettreglene? Det er ingen skam å snu, står det. Ordene har gyldighet også ut over fjell og vidde. . . cf. ovenfor nevnte katolske helomvending!

Siden vi først er inne på humor: Vårt Lands vanligvis like velorienterte som slagferdige ravner Hugin og Munin har snappet opp adskillige godbiter angående pavebesøket, og de anretter dem med beste økumeniske garnityr. Noen av dem smaker av klassikere, som professor Wisløffs ord, som - om vi skal tro ravnene - lød: "Pave Johannes Paul II er en rikt utrustet og på mange måter en sympatisk personlighet. Men han er avgjort katolsk i sitt grunnsyn og sin holdning." Vi skjønner hva professoren mener, men i tillegg er der for mang en katolsk leser mer i ordene enn professoren antagelig har lagt i

dem!

En innsender i Dag og Tid ligger også godt an. I anledning debatten i avisens spalter om paven skal få lov til å preke i Nidarosdomen når han kommer, skriver vedkommende "et rungende NEI" og anbefaler i stedet paven å benytte Lerkendal stadion - og legger håpefullt til "ønsket om at det blir skikkelig regnvær slik at det hele spoles"

Men på ett punkt går selv ravnene fem på: Fulle av beundring refererer de Helge Seips utredning i Aftenposten om at det - alle reklamehensyn til tross - er historisk sus over forslaget fra Finnmarks fylkesmann Aune om å få paven både til Nordkapp - for å vigsle et turisttiltrekkende kapell - og til Alta, fordi den første katolske menighet i Norge i nyere tid ble grunnlagt nettopp der! Det er bare den lille hake ved det hele at her opererer selv datatilsynets sjef med feilaktige data: Den første katolske menighet i Norge i nyere tid ble opprettet i Christiania 9.april 1843.

Først i 1855 kommer Alta inn i det katolske bildet, og da som hovedsete for noe langt mer vidløftig enn den lille katolske skare som møttes til messe "i 2. etasje av bokhandler Dzwonkowskis gård på hjørnet av Storgaten og Youngsgaten", som Mgr. K. Kjelstrup skriver i *Norvegia Catholica* Og adskillig mer ambisiøst enn den "menighet" Seip skriver om. Alta skulle være hovedsete for det nyopprettede "Prefectura Apostolica Poli Arctici" eller Nordpolmisjonen på godt norsk, et prosjekt i Propagandakongregasjonens regi (i dag nedskrevet til Kongregasjonen for troens utbredelse som omfattet følgende geografiske uhyrlighet: norsk og svensk Lappland, Island, Grønland, Færøyene og den nordlige del av Amerika fra Baffins Bay til Melville, i 1860 kom attpåtil Shetlandsøyene, Orknøyene og en del av Nord-Skottland med!

Det skortet ikke på visjoner, men desto mer på innsikt i de politiske, geografiske og etnografiske forhold i området - for ikke å snakke om kommunikasjonsmulighetene. 13 år

senere hadde man skaffet seg denne innsikten, og Roma nedla sin Nordpolmisjon.

Det er menneskelig å feile - og i så måte skorter det altså ikke på menneskeligheten hverken hos katolikene eller datasjefen - eller hos våre kjære ravner.

De bør vel forresten få det siste ord, slik de pleier, og her må vi gjendikte etter hukommelsen, siden vi i farten ikke kan finne originalen til deres sprøse vers om fylkesmann Aunes utspill: " Når katolikkene til Finnmark springer, straks pengene i fylkeskassen klinger!"

Tilbake til de litt mer alvorlige perspektiver, som ikke er mer alvorstunge enn at de er til å få økumenisk mot av. "Teologisk sett står intet til hinder for at den katolske og den lutherske kirke samles til forkynnelse og bønn når paven gjester Norge," skrev teologiprofessor Ketil Hafstad i Fredrikstad Blad for en tid siden. Kloke ord om så mangt i forbindelse med pavebesøket også i det allerede siterte baptistorganet Banneret rett før jul - ord til ettertanke og selvransakelse for noen hver av oss enten vi tenker på pavebesøket, eller på Bønneuken for kristen enhet, som nettopp er avsluttet, eller på mellomkristne forhold generelt: "Hvis det er noe pavebesøket bør bidra til, er det en bedre kjennskap både til hva vi selv står for, og hva vi kan stå sammen om som kristne og som medmennesker. . . Paven er ikke noe samlende symbol for oss. Men vi har likevel grunn til å føle respekt for ethvert enhetssymbol som virker samlende på store deler av kristenheten."

Uenighet og forskjeller oss kristne imellom skal ikke stikkes under stol, men de skal heller ikke gjøres større enn de egentlig er. Og vi gjør alle vel i å huske at vår felles Gud er adskillig større enn både vår uenighet, våre forskjeller og all vår klokeste teologi. Han er ganske enkelt større enn vårt hjerte - også når dette hjerte, innimellom, er fylt til randen av tro, håp og kjærlighet.

UKJ

Katolsk byggestart i Fredrikstad

Den katolske menighet i Fredrikstad er endelig i gang med sitt byggeprosjekt - etter ni års planlegging, skrev "Fredrikstad Blad" da byggekomitéens formann, Istvan Talos, i september i fjor tok det aller første spadestikk. 14 måneder vil det ta å realisere kirkesenteret som skal erstatte den lille tømmerkirken: Senteret skal

romme kirke, menighetscenter, presteboli-ger og garasjeanlegg og er kostnadsberegnet til 12-13 millioner kroner.

Og nå beretter øyenvitner til St.Olav at store ting er i ferd med å skje på den nye kirketomten - byggearbeidet nærmer seg bakkenivå! Og menighetsbladet skriver glad at man håper å feire neste jul i nytt og større "hus".

De kristne i Den nære østen

Ifølge den libanesiske geistlige Edmond Farhat, som er undersekretær for den romerske bispesynode, står de kristne i Den nære østen i fare for å dø ut: Særlig i Tyrkia, Iran og Irak er tallet på kristne gått dramatisk ned, understreket Farhat under en konferanse i Østerrike for en tid siden. Også de kristne menigheter i Syria, Israel

En førjulskveld, nærmere bestemt den 8. desember 1988; rundt 450 mennesker samlet på et gatehjørne i Lillestrøm; foran dem noe som i vintermørket nærmest ser ut som en samling store, avrundede kjempebyggeklosser med smale sprekker av varmende lys fra det "indre": St.Magnus Kirke - den nye St.Magnus kirke.

Før kirkedøren åpnes

- Jeg overrekker nøkkelen til biskopen med det personlige ønske at arkitekturen i St.Magnus vil tale et språk som menigheten - uansett ulik nasjonal og kulturell bakgrunn - vil oppleve som meningsfylt og kunne føle som sitt eget, sier arkitekt Kjell Lund til den forventningsfulle skare før adventssalmen "Gjør døren høy, gjør porten vid" innleder den både høytidelige og jordnære handling en katolsk kirkevigsling er.

- Herre Gud, himmel og jord kan ikke fatte deg, likevel vil du verdiges å ha en bolig på jorden, et sted hvor ditt navn uten opphør blir påkalt, ber biskop Gerhard Schwenzer. - Du som engang fullkommengjorde din elskede Davids fromhet i hans sønn Salomos verk, verdiges å virkeliggjøre våre lengsler i dette byggverk og driv djevelens ondskap bort herfra.

Tre ganger banker biskopen med hyrdestaven på døren og sier med Davidssalmen: - Åpne dere, porter, og løft dere, porthoder, så ærens konge kan dra inn.

Og portene åpner seg - på ikke mer mystisk vis enn at menighetsrådets formann låser opp døren! - og biskop og prelat, koncelebranter og ministranter, St. Hallvardguttene og hele det øvrige kirkefolk, som glede-

ligvis inkluderer samtlige lutherske "naboprester", toger inn i en kirke som er like lys av vesen som kvelden ute er mørk.

Vigsling og messe

Mangt skal vigsles og mange bønner skal bes innen selve festmessen kan begynne:

- Herre velsign denne bolig som er oppført til herliggjoring av ditt hellige navn. . .

- Gud, du som ved din tjener Moses lot tilvirke basuner som skulle klinge når offergavene ble frembåret til din pris. . .

. . . velsign dette orgel bestemt til tjeneste i denne kirke og gi at dine troende glade til sinns og jublende i åndelige sanger her på jorden, må få synge Din pris for Ditt åsyn i evigheten. . .

- Måtte Herren med sin kraft helliggjøre dette alter som vi, hans tjenere, salver for at det kan bli et synlig tegn på Kristi mysterium, Han som ofret seg selv til Faderen for at verden skulle ha liv. . .

- Herre, la vår bonn stige opp som røkelse for ditt åsyn, og som en vellukt stige opp fra dette alter. Måtte kirkens barn, likesom Kristus, være deg til behag. . .

Messen bærer preg både av norsk katolsk fortid og av ung, flernasjonal

katolsk nåtid: Under de lyse hvelv klinger både den latinske Magnus-hymnen fra 1200-tallet og vietnamesiske toner av langt nyere dato; vietnamesiske piker i vakre silkedrakter og med blomster i håret danser foran alteret, og dagens evangelium lyder som om det skulle være skrevet spesielt for anledningen: "For vi er Guds medarbeidere, og dere er Guds åkerland, Guds bygning." (1 Kor. 3,9)

Og etter "Te Deum" på norsk, velsignelsen og et siste "Gud være lovet", toger hele kirkefolket - med biskop og prelat, koncelebranter og ministranter og kor i spissen - ut av kirken for å etterkomme oppfordringen fra dagens lesning, nærmere bestemt fra profeten Nehemja: - *Gå nå hjem, spis festkost og drikk søt vin! Send også noe av det til dem som ingen dekker bord for. Denne dagen er jo viet til vår Herre. Vær ikke bedrøvet! For gleden i Herren er deres styrke.* (Neh. 8, 10). Dog med den lille forandring at ingen går hjem: Alle de 450 bys med til festen i lokalene under kirken der menighetens forskjellige nasjoner har hatt ansvar for å fremskaffe et visst antall "porsjoner" festmat. Her er nok til alle og nok å velge mellom. Og rekken med "takksigelser" blir - som seg hør og bør ved en slik anledning - nokså lang ettersom kvelden

og Egypt "er i ferd med å dø ut". Selv om kristne lokalsamfunn og menigheter fremdeles finnes i Israel, må man se i øynene at "de kristnes faktiske nærvær er redusert til et minimum", understreket Farhat. Særlig i Israel blir de kristnes samfunnsmessige, politiske og yrkesmessige rettigheter stadig snevret inn, og det fremmer selvsagt utvandringen. KNA

Köln får øst-tysk biskop

For å understreke Europas «kulturelle og åndelige enhet» fra «Atlantehavet til Ural» har Paven etter lang tids strid utnevnt den katolske kirkes leder i Øst-Berlin og DDR, kardinal Joachim Meisner, til ny erkebiskop i Köln, — det

viktigste bispede i Vest-Tyskland.

Kardinal Meisner må nå søke utreise fra DDR, men på en pressekonferanse i Øst-Berlin bemerket han at han trodde det nok ville gå litt raskere å få papirene i orden enn for DDR-borgere flest.

AFTENPOSTEN

til Guds ære og menneskers frelse!

5

Gamle, velkjente elementer fra den store tradisjon i kirkearkitekturen fremstår i fornyet, nærmest gjennomlyst form i det luftige kirkerom.
Foto: Marek Tumidajewicz.

skriker frem. Ingen nevnt, ingen glemte i St.Olavs spalter.

Skjønt, nevnes bør det nok likevel at uten rundhåndet økonomisk støtte fra trosfeller i Tyskland og fra Bonifatiuswerk, representert ved Pralat Walf, ville det neppe blitt noe av den nye St.Magnus i Lillestrøm på svært så lenge. Dette sagt uten forkleinelse for menighetens egen giverglede og innsatsforøvrig.

Fra myr til kirke - på rekordtid

- For et år siden var det her en myr - for et halvt år siden var det her en kjeller med taket i plan med hagen: I løpet av seks måneder er det reist en kirke og et kirkerom - her over oss, sa arkitekt Kjell Lund i sin lille fest- og takketale: Han syntes selv noe nær opp i under over at det var lykkes å nå "målet": - Ferdigstillelse til 8. desember 1988 kl.18oo!

Det betyr likevel ikke at kirken er ferdig i ett og alt. - Det er litt av hvert som skal utbedres og kompletteres og gå seg til både ute og inne, ifølge Lund. - Ytterveggene (i betong) er litt skjoldete, taktekkingen skal oksydere seg mørkere, hagen skal planeres og villvin skal plantes langs kirkemurene. Kirkeklokkene monteres i tårnet i begynnelsen av februar - og den kunstneriske utsmykning av

Flere katolske prester blir legfolk

Etter en jevn nedgang fra begynnelsen av 1970-tallet til midten av 1980-tallet, ser det nå ut til at flere katolske prester ønsker å forlate sitt embede. I 1985 var tallet 1002, men i 1986 er antallet steget til 1057 ex-prester på verdensbasis. Høyest var tallet i 1971 da 13.872 prester forlot stolaen i kirkens sakresti. NØP

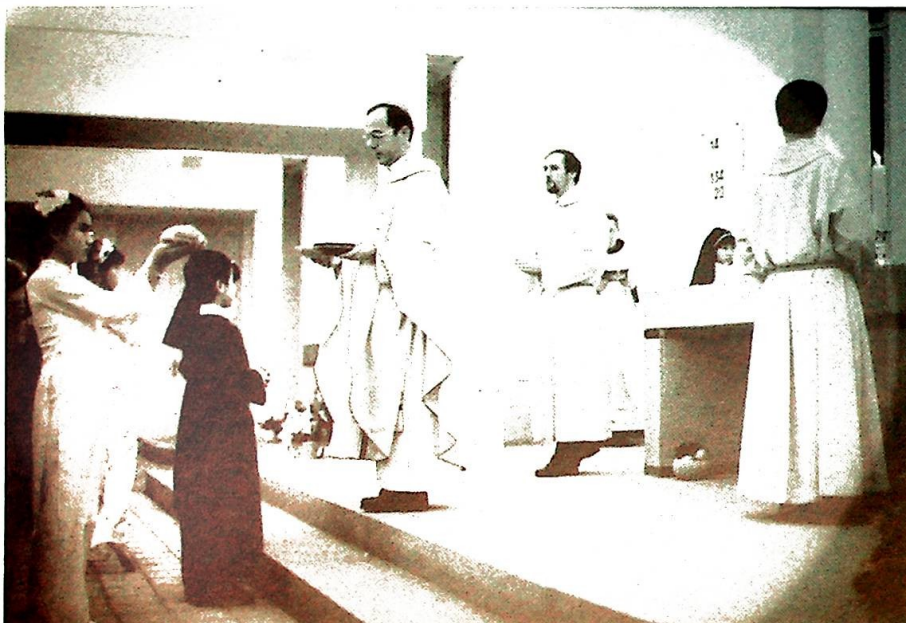
Klage over sykehus som sorterer under Vatikanet

Et italiensk fagforbund har sendt klage til helsedepartementet i Italia angående de offentlige sykehusene som sorterer under Vatikanet. Ifølge klagen blir ikke disse sykehusene drevet i samsvar med helseforskriftene og gir ikke pasientene tilstrekkelig pleie.

Talsmannen for fagforbundet sa seg lei for at kirkens hospitaler ikke i samme grad som andre offentlige institusjoner var underlagt medisinsk kontroll. Den italienske stat støtter kirkens sykehus med en årlig sum på kr. 360.000 pr. seng.

CATHOLIC HERALD

6

Offergavene bæres frem under den første messe i den nye St. Magnuskirken i Lillestrøm.
Foto: Halvor Bjørngård.

Gunnar Torvund med symboler for Den Hellige Ånd, Jomfru Maria og St. Magnus kommer på plass i løpet av våren, opplyste "St. Hallvard-arkitekten" Lund som ga uttrykk for "stor glede over nok en gang å ha blitt vist den tillit fra Oslo Katolske Bispedømme å få utforme en kirke". Og som understreket at det gode samarbeidet mellom arkitekt, menighet og planleggere hadde vært viktig for resultatet: "Slik kirken nå fremstår, føler vi at den er et resultat av våre intensjoner slik de er formulert og justert sammen med byggekomité og sogneprest."

Den store tradisjon - i ny utforming

Ved grunnstensnedleggelsen i april i fjor kom Kjell Lund bl.a. inn på den tradisjon enhver kirkebygger står i, og den utfordring han står overfor:

Kirkerommet "skal skape bilder og opplevelser, gi en opplevelse av utvidet eksistens". Samtidig krever det hellige rom "en ærlig utforming" som viser "tilknytningen til tidligere tiders 'retninger' uten å falle for fristelsen til blott og bar kopi."

Som den innsiktsfulle fagmann og kunstner han er, har Kjell Lund lykkelig unngått både epigoneriets mange fallgruber og den historieløse funksjonalisme - samt den viltvoksende postmodernismes ymse fristelser! Her er klar historisk ballast, men den tynger ikke, snarere tvert imot: Gamle, velkjente elementer fra den store tradisjon i kirkearkitekturen fremstår i fornyet, nærmest gjennomlyst form i det luftige kirkerom. Basilikaens grunnriss med hovedskip og sideskip kommer klart frem, men rommet er trukket mer ut

i bredden enn i lengden og alt er så lyst, så lyst! Det som utenfra er grå eller mørke betongklosser, alt etter klokkeslett, er lysmalt, nærmest "kremfarget" optimisme - om ikke det lyder for usakralt! - på innsiden. Den romanske rundbue hvelver seg over alter og skip, men det er ingen fast lukkede buer - de "sprekker" i en slags "vinduer" eller glassoverbygg i buens toppunkt: langsgående "lysslisser" som følger skipenes hele lengde og forlenges ned i endeveggene. Det gir helt spesielle lysvirkninger i dagslys og er med på å markere høyden under taket. Rommet blir på samme tid både åpent og lukket: om dagen titter himmelen inn - eller vi titter inn i himmelen!

Og ser man nøyerer etter, finner man at lysslissene i endeveggene ikke bare gir lys, men er del av byggets symboliske mønster: De krysses av to fuger eller fordypninger i veggflaten og danner et kors med "armer" som strekker seg videre langs veggflaten i skipene og favner om kirkefolket.

Takhøyden er lavere i sideskipene enn i hovedskipet, himlingen er ganske lav i sonen mellom hovedskip og sideskip - snarere enn å "sperre" for utsikten, bidrar dette til konsentrasjon om hovedskip og alter. Denne konstruksjonen, sammen med separat regulering av belysningen for hvert skip, gjør at skipene kan brukes uavhengig av hverandre - om man trenger mindre "rom": "inngangsskipet" - det er inngang fra siden - kan brukes til hverdagmesser, og innerst i kirken kan man holde dåpsseremoni for en mindre forsamling, om det trenges. Til høymessen på søndager later likevel størstepar-

Klar vekst i prestekall

Den katolske kirke i Østerrike kan notere klar vekst i prestekall for 1988. I 1987 ble 62 diakoner presteviet, mens tallet for prestvigsler i 1988 er 85, altså en økning på 37 prosent. Forholdstallene mellom ordensgeistlige og sekularprester blant de "nye" er omtrent "fifty-fifty".

L'OSSERVATORE ROMANO

Underskudd i regnskapet

Italiensk presse skriver - med utgangspunkt i "lekkasjer" fra Vatikanet - at Den Hellige Stols underskudd for fjoråret ikke blir så stort som først fryktet. I 1987 var underskuddet på ca. 77 milliarder lire, mens 88-tallet synes å bli 10 milliarder. Det er særlig "Peterspengene" - 67,5 milli-

arder lire i året som gikk - som hjelper til å redusere underskuddet: Det kom inn over 24,5 milliarder lire mer enn i 1987. Ifølge uoffisielle kilder står De Forente Staters bispedømmer for 22,2 av "Petersmilliardene".

KNA

7

Han har gått nye og spennende veier, arkitekt Kjell Lund, i den siste av sine tre kirkebygg. Foto: Halvor Bjørngård.

ten av kirkens 180 sitteplasser til å komme godt med; det er nok fare for at kirkerommet bli nok så "sprengt" på de store festdager! Skriftestolen er blitt til et "rom i rommet" bak i et av sideskipene - utenfra nærmest en trekasse, inni et lunt samtalerom med knelebank og stoler og med varmt treverk på veggene. Og som om ikke det var nok: Oppunder taket i bortre ende av "inn-gangsbuen" er et lite Franciskusrom for meditasjon!

Hvor det er blitt av "Chateau-Neuf-arkitekten" Lund? Han er såvidt til stede - man gjenkjenner hans signatur blant annet i noen små partier med "byggeglass-stener" her og der.

Fager er den blitt

Lyst og vakkert er det i St.Magnuskirken, og i et slikt usminnet rom blir påskelsestaken og alterets messingstaker og korsveiens gullrammer ekstra synlige og lysende: Det himmelske gull er ikke glemt! Liv Benedicte Nielsens korsvei med de klare farger og former har fulgt med fra den gamle kirke - og henger vakkert på sideskipenes yttervegger med lyst treverk som kontrast. Også messingskålen fra den gamle døpefont er med; den er laget av Hermann Bongard, men har fått ny "innfatning" signert Lund og Slaatto. Orgelet, opprinnelig fra Oslo Domkirke, er på plass bakerst i hovedskipet, vakkert bygget inn med lyst tre om de gamle piper og tastaturer. Kirkebenker i brun-rød beis gir jordnærhet under de luftige, lyse hvelv, hindrer dem liksom i å forsvinne opp i det blå en solsøndag ved høymessetider!

Fager er den blitt, St.Magnus i Lilles-

trøm, en kirke til bli glad i - på mer enn én måte! - et rom verdig de helige handlinger og den indre fordyppelse og fornyelse det er bygget for. Her er både katedralfølelse og nærhet.

Hvorvidt Aftenpostens Lars Elton har rett når han i sin "arkitektur-anmeldelse" antyder at når det gjelder St.Magnus på Lillestrøm - "en bygning som fremstår som en skulptur" - er det "fristende å snakke om et hovedverk i 80-årenes norske arkitektur", overlates til fagkunnskapen og autoritetene å bedømme. Men nye, spennende veier har han gått, Kjell Lund, i dette siste av sine i alt tre kirkebygg hvorav to - St. Magnus og St. Hallvard - er katolske kirker; den tredje er Eidsvåg kirke i Bergen.

Og for denne legbetrakter ser det ut til at han i St. Magnus har lyktes i å skape nettopp det han ønsket: arkitektur som taler "et språk som menigheten vil oppleve som meningsfylt og kunne føle som sitt eget"; et gudshus som har alle muligheter til å bli det sogneprest Henk Heimeriks ofm. i sin takke- og fremtidsønsketale kalte "en kirke til Guds ære og menneskers frelse."

UKJ

Praktisk økumenikk

- Det er gledelig at vi er kommet så langt at det føles naturlig å besøke hverandre - slik gode naboer bør - også uten at det er en spesiell anledning, sa pater Per Bjørn Halvorsen bl.a. før han en vanlig søndag for jul - nærmere bestemt siste søndag i kirkeåret - overlot søndagsprekenen i St. Dominikus kirke til den nye sognepresten fra den lutherske nabokirken Ura-

niensborg. Pater Halvorsen understreket også at det er viktig at de teologiske læresamtaler nå virkelig følges opp med praktisk økumenikk "ellers blir det hele lett bare ord".

Nyttige ting å huske på nå som Bønneuken for kristen enhet ligger like bak oss. Den er på sin måte praktisk økumenikk med gjensidig "gjesting" blant kristne fra

ulike trossamfunn - en hel uke til ende. Men hva gjør vi når uken er slutt? Hender det at vi stikker innom hos hverandre? Gir oss tid til å høre litt på hverandre, til å være sammen underveis? Eller blir det med det økumeniske skippetak den ene uken i januar - mens vi ennå husker våre nyttårsforsetter?

Legfolk som sjelesørgere

Bispedømmet Hildesheim i Vest-Tyskland har for første gang i høytidelige former innsatt utdannede legfolk til heltidsinnsats i menighetene. «Utsendelsen» av ti kvinnelige menighetsassistenter og to mannlige pastoralassistenter til menighetsarbeid fant sted i domkirken i Hildesheim for en tid siden.

I sin preken trakk biskop Josef Homeyer trådene tilbake til urkirken: «Utsendelsen» er et tegn på at nå som den gang er alle døpte og ferdige kristne «medlemmer av Guds folk og derved også kalt og utvalgt.» Ett års studier ved en kirkelig fag- eller faghøyskole pluss tre års assistenttid i en menighet ligger forut for «utsendelsen.»

KNA

Vatikan-museene er i skuddet

Mer enn noe annet i det historiske Roma er det museene i Vatikanet som hvert år tiltrekker publikum. De regnes da også som verdens rikeste kunstsattkammer.

I de travleste månedene, juli og august, vandrer 365.000 turister langs 40 km. kunstsmykkede korridorer.

CATHOLIC HERALD

8 Ortodokse synspunkter på kvinnen og embetet

Har nyere ortodoks teologi noe å bidra med i debatten om kvinnen og embetet i kirken? Tydeligvis, mener *Gunnel Vallquist*, og det til tross for at det «lenge har sett ut som om spørsmålet om presteembetet for kvinner overhodet ikke kunne tas opp til seriøs behandling i ortodoks sammenheng.» I denne artikkelen tar hun for seg to ortodokse teologer – den ene til og med kvinnelig – som tar til orde for «en omprøving av de teologiske motivene for et utelukkende mannlige presteskap.» Kritisk nytenkning synes påkrevet, for – som *Gunnel Vallquist* påpeker – «de argumenter som hittil er fremført mot kvinnelige prester, holder neppe for en kritisk granskning.»

Spørsmålet om kvinnen og embetet i kirken blir stadig mer urovekkende også innenfor den katolske kirke. Det var praktisk talt tabu i den teologiske litteraturen og den offentlige kirkelige debatten så sent som under Det 2. Vatikankonsil, men nå diskuteres det åpent både i Europa og, ikke minst, i Amerika. Ved siden av tradisjonelle innenkirkelige beten-

Gunnel Vallquist: medlem av Svenska Akademien - og fast medarbeider i St.Olav.

keligheter tar økumeniske hensyn en stor plass i kirkens offisielle, negative holdning: Forhåpningene om en gjenforening med den ortodokse søsterkirken turde bli formørket dersom Roma skulle åpne presteembetet for kvinner.

Lenge har det da også sett ut som om spørsmålet overhodet ikke kunne tas opp til seriøs behandling i ortodoks sammenheng. Men etterhvert har det hevet seg enlige røster for en omprøving av de teologiske motivene for et utelukkende mannlige presteskap. Nå begynner spørsmålet å bli behandlet også av fagteologer. Et av de siste nummer (121) av det utmerkede ortodokse tidsskrift *Service Orthodoxe de Presse (SOP)* presenterer et par interessante sammendrag. Det ene er fra en nyutkommet bok av Elisabeth Behr-Siegel: *Le ministère de la femme dans L'Eglise* (Cerf 1987), det andre fra en artikkel av Jean Meyendorff i siste nummer av *St. Vladimir's Theological Quarterly*.

Elisabeth Behr-Siegel, en av de få anerkjente kvinnelige ortodokse teologer, har lenge vært opptatt av spørsmål som angår grenseområdene mellom katolisisme og ortodoksi. Hennes bok, som hun har arbeidet på i ti år, er en samling studier om kvinnens stilling i kirken. En av disse studier tar for seg nettopp kvinnen og embetet. SOP skriver: «Det er første gang en ortodoks kvinnelig teolog behandler disse spørsmålene så utførlig, og trolig også første gang en ortodoks teolog mener å kunne relativisere den teologiske betydning av prestens maskulinitet.» Deretter følger et sammendrag av Behr-Siegels studier. Hun viser til den «revolusjonerende hemmelighet om tilbedelse i ånd og sannhet» som Kristus åpenbarer for den samaritanske kvinnen. En slik åndelig holdning krever av kirken at den til stadighet gransker og fordypes de ulike uttrykksformer for det religiøse liv. Da kan man spørre seg «om prestens maskulinitet virkelig

Duer og italienske kirketårn

Duene kommer nå til å bli forvist fra kirketårnene etter at en italiensk oppfinner har funnet fram til et elektronisk system som skal hindre dueskitt og dermed syretøring på spir og tårn.

Ved den gotiske katedralen i Milano har man allerede tatt systemet i bruk. Duene er neppe begeistret over å miste sine kjære oppholdssteder på grunn av små elektriske støt. CATHOLIC HERALD

Italia: Nytt katolsk tidsskrift og pressekontor

På sitt møte i Roma nylig kunne den italienske bispekonferanse meddele at det vil bli utgitt et nytt katolsk tidsskrift i Italia, under navnet SIR (religiøs informasjonstjeneste).

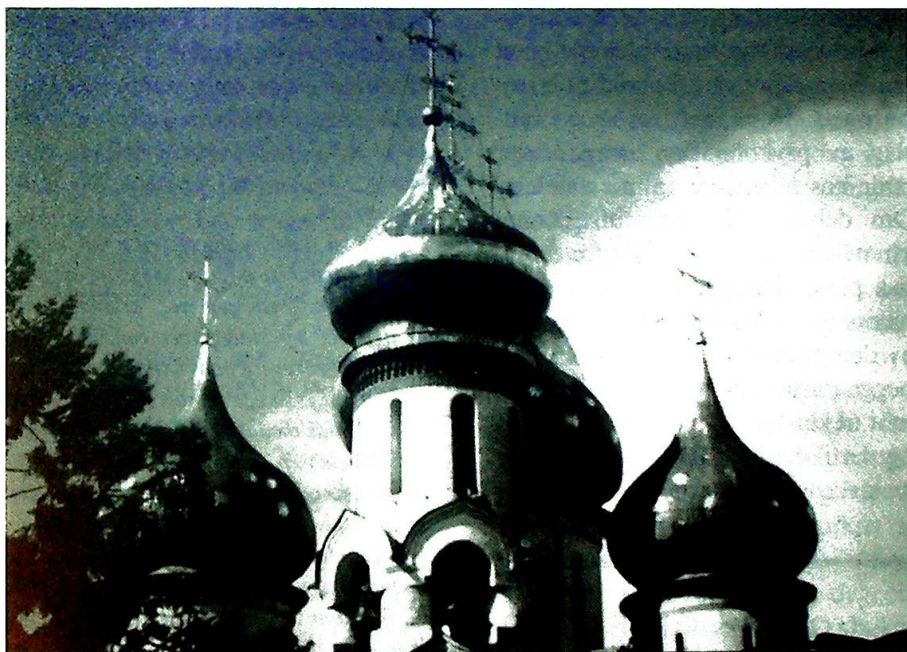
Det nye pressekontor er det biskopene selv som skal opprette. Hensikten er å motarbeide den negative mediaholdning når det gjelder kirkelige spørsmål.

CATHOLIC HERALD

Saligkåring av Johannes Paul I?

Et konvent om «Pave Johannes Paul I's spiritualitet» har i en innstilling gjort det klart at snart vil man ta de første skritt mot en saligkåring av paven som ledet kirken i bare 33 dager.

CATHOLIC HERALD

Også innen ortodoksien begynner "uortodokse" tanker om kvinnen og embetet i kirken å melde seg. . .

tilhører de dogmatiske sannheter som gir uttrykk for det sentrale (l'essence) i kirkens tro, eller om et fordypet studium av de kristne embeters mening og innhold kan gi muligheter for utvikling på dette området.»

Deretter kommer hun inn på den tradisjonelle «representasjons»-tanken: ettersom Kristus var mann, må hans representant, presten, også være det. Behr-Siegel uttrykker stor respekt for dette synspunktet, men hun har en viktig innvending: Presten representerer jo ikke bare Kristus, brudgommen, men også menigheten, kirken, bruden. Her støtter hun seg både til Hebreerbrevet og til et par greske kirkefedre som særlig

betoner denne side av prestens rolle (Johannes Chrysostomos og Nicolas Cabasilas). Presten, fortsetter hun, «representerer ikke Kristus, er ikke Kristi avbilde, i noen realistisk, naturalistisk betydning. Som det malte ikonet (bildet), men på en annen måte, er han det verktøy som aktualiserer Kristi usynlige nærvær.» Hans rolle ligger i *handlingen* og i de *ord* han uttaler, og ved det låner han sin røst ikke bare til Kristus, den «mannlige part,» men også til kirken, den «kvinnelige» part. I bønn etter bønn sier han jo «vi» i kirkens navn. Det er altså hele tiden spørsmål om en *dobbelt* representasjon.

Jean Meyendorff kommer på sin side med en skarp kritikk av den

klarikalisme som har etablert seg i den ortodokse kirken (som i den katolske), og som har ført til at hele legfolket, menn og kvinner, etter hvert er blitt fratatt alt virkelig ansvar i kirken. Man må gjenoppdage den fulle betydning av de kristnes «kongelige prestedømme, det som innehas av hvert enkelt døpt og troende medlem av kirken. Man må også undersøke hvilke embeter som i kirkens første tid ble skjottet både av menn og kvinner, og hvordan de fungerte.»

Men når det gjelder representasjonstanken, holder Meyendorff seg til det hevdvundne standpunkt. I liturgien, sier han, feires Kristi bryllup med kirken, og der må celebranten, som Kristi representant, være mann. Forsamlingens «kvinnelige» rolle spilles derimot både av menn og kvinner ettersom alle troende overfor Kristus-brudgommen spiller en «kvinnelige» rolle. — Dette resonnementet forutsetter naturligvis at man erkjenner at ethvert menneske har i seg et mannlig og et kvinnelig element — en tanke som i våre dager neppe er kontroversiell. En kristen mann må altså i sitt religiøse liv bekrefte og fremme det kvinnelige element hos seg selv ved siden av det mannlige.

Men så kutter Meyendorff av tankegangen akkurat der hvor den kunne tillempes på prestens rolle. Hvis det kvinnelige element hos en mann trer i funksjon i relasjon til Kristus, hvorfor skulle ikke det mannlige element hos en kvinne

Lykkønskninger til Bush

USA's katolske biskoper har lykkønsket George Bush med seieren ved presidentvalget. Ved bispekonferansens møte utalte formannen, John May, at den katolske kirke i USA dog vil fastholde visse holdninger hvor de ofte har vært i konflikt med Reagans regjering.

KATOLSK ORIENTERING

Avvisning av Romas fortolkning

Med klart flertall har USA's katolske biskoper avvist Vatikanets synspunkter angående de nasjonale bispekonferansers stilling i forholdet til pavestolen. De amerikanske biskoper har dermed understreket sin selvstendighet.

«Vatikanets dokument inneholder –

ifølge vår oppfatning – feil som må rettes.» heter det i en erklæring fra bispekonferansen, som videre hevder at Vatikan-dokumentet – i den foreliggende form – ikke er egnet som grunnlag for en diskusjon om de nasjonale bispekonferansers oppgaver.

KATOLSK ORIENTERING

10

kunne funksjonere i relasjon til menigheten. Elisabeth Behr-Siegel's logikk synes å trekke den slutningen av Meyendorffs resonnement; den er jo helt i tråd med hennes tanke om prestens dobbelte representasjon.

Kvinnens adgang til presteembetet synes ikke å kunne avgjøres med utelukkende bibelske og teologiske argumenter. De som hittil er blitt fremført av motstanderne, holder neppe for en kritisk granskning. Herav følger ikke at tilhengerne kommer til å seire i «kampen.» Det

blir stadig tydeligere at problematikken hovedsaklig hører hjemme på et annet område: vårt forhold til historie og tradisjon, med et sterkt innslag av psykologiske komponenter både hos tilhengere og motstandere. Om debatten i større utstrekning kunne forlegges til et mindre teoretisk plan, ville man kanskje komme nærmere en løsning. Den ville ikke av den grunn bli mere lettkjøpt. Av begge parter ville den kreve et stort mot til klarsyn og avkall på egenvilje og dertil evne til saklig bedømmelse av kirkens beste her og nu.

Feminist – ikke på tross av, men på grunn av kristentroen!

«Hvordan er det mulig for en feminist å holde fast ved den kristne gudstroen?» – Det var i et radioprogram nylig at Astri Hauge, teolog og forsker, fikk dette spørsmålet.

«Jeg vil si det veldig enkelt.» lod svaret, «jeg ble feminist ikke på tross av kristentroen, men fordi jeg var kristen. Som kristen ble jeg stadig mer overbevist om mitt menneskeverd som kvinne: at jeg var et menneske skapt i Guds bilde, skapt til å være Guds medarbeider på jorda. Og jeg så i Bibelen en visjon av en verden – og en kirke – hvor kvinner og menn på like fot er Guds medarbeidere.»

Astri Hauge innrømmer at det har forekommet tøffe konfrontasjoner, og at hun – ikke minst som feminist-teologisk forsker – er blitt møtt med mye religionskritikk og kristendomskritikk, – uten at kristentroen av den grunn har smuldret opp.

«Det har slått meg mange ganger med forundring og glede.» sier Astri Hauge, «at så mange mennesker har en utrolig respekt – og kjærlighet – til Jesus-skikkelsen, folk som ellers har problemer med kristendommen og med kirken, ikke minst. Jesus-skikkelsen, den som tegner Guds bilde for oss, er en som tar seg av de svake, som har kjærlighet til menneskeheten.

Og Jesus-skikkelsen er en mann som opptrådte annerledes enn menn flest overfor kvinner, som behandlet kvinner med respekt, som talte med kvinner om religiøse spørsmål og betrodde dem den største oppgaven: å fortelle om hans oppstandelse.»

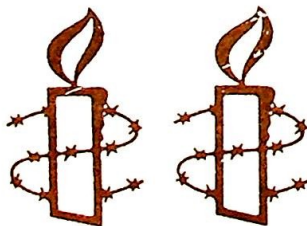
Dagbok fra skyggesiden

For første gang finnes Amnesty's årsrapport i norsk oversettelse. Den er utgitt i samarbeid med Cappelen forlag, og er også blitt lansert som ekstrasbok i Bokklubben Nye Bøker. Samtidig er den blitt utgitt over hele verden på en rekke språk, og har fått stor oppmerksomhet. Ubehagelig stor publisitet, vil mange regjeringsjefer si. Rapporten bringer nemlig informasjon om forhold mange statsjefer helst vil holde skjult: menneskerettighetsbrudd.

Men som Amnesty skriver i sin innledning: «Først og fremst handler rapporten om mennesker, om tusener av enkeltindivider – like virkelige som våre egne foreldre, søsken, ektefeller, barn eller venner – som er blitt ofre for overgrep regjeringer står bak.»...

Til tross for det dystre bilde av verdenssituasjonen, viser årsrapporten at det også skjer fremskritt for menneskerettighetene. Ikke minst viser det seg at publikums engasjement for rettferdighet og frihet gir resultater.

Amnesty-Nytt

"Adieu Port Salut"

I november i fjor var det slutt for en av de store franske oster som har stått høyt på listen hos oste-elskere og gastronomer, nemlig den ekte Port Salut; kun en blek fabrikkutgave vil heretter være til salgs. Men den er langtfra det samme produkt

som den ost brodere i L'Abbaye Port Salut i Normandie i over 150 år har skaffet til veie. Helsemyndighetene har gått mot osteproduksjonen slik den drives i klosteret i dag, og dermed er det slutt for Port Salut: Klosterets 50 kuer ble solgt på auksjon.

CATHOLIC HERALD

«Grønt» universitet

En polsk fransiskanermunk har planer om å starte Europas første «grønne» universitet. Undervisningen skal omfatte miljøspørsmål og økologiske emner, og universitetets hovedsete planlegges lagt til Roma.

CATHOLIC HERALD

Svein Åtland: HURRA FOR 17. MAI I SAMARKAND

11

Pater Kjell Arild Pollestad har skrevet sin beste bok til nå. La det være sagt med det samme at jeg har humret meg gjennom skildringene i den nye boken. Forfatteren har en egen evne til å komme ut for merkelige situasjoner, og han legger da heller aldri skjul på at han elsker å utbrodere sine opplevelser i en lett, kåsørende stil.

Men pateren har kunnskaper. Hans forrige bok «MIN ISLANDSFERD» førte meg bokstavelig talt til sagaøya, og det var først da jeg hadde gjort min egen islandsferd at jeg ble klar over hvor mye dokumentarstoff han hadde satt seg inn i. Når det gjelder den siste boken, som handler om en rundreise i Sovjetunionen, drar Pollestad på streiftog i en kulturverden som allerede har interessert meg i mange år.

De første to kapitlene av «17. MAI I SAMARKAND» er etter min mening en nokså nødvendig innføring i litt av den historiske bakgrunn. Ikke minst er det viktig at leseren holder klart for seg at Sovjetunionen er et mangfold av folkeslag og kulturer. Noe av det viktigste, faglig sett, er at forfatteren møter menneskene med et positivt og åpent sinn. Reiser man dit med forutinntatte meninger, ser man

stort sett bare det man forventer å se. Men ikke noe sted i verden kan man oppleve slike skiftninger av inntrykk som nettopp her, fra det triste tungsinn en klam høstdag i Leningrad til den berusende georgiske vår i Tblisi.

Karakteristisk nok er Kjell Arild Pollestads opplevelser i Moskva en blanding av skuffelse og begeistring. Akkurat slik er det! I det ene øyeblikk kan du føle en oppgitthet over grå betong og illeluktende forurensning. Rundt neste sving oppdager du at solen spiller i glødende løkkupler som nettopp er fuktet av lokale regndråper, og den tidløse bestemor i parken minner deg om kontinuiteten i tilværelsen. Og boken er full av gode ansikter. Jeg ser levende for meg situasjonen når Christian og Kjell Arild kjemper med all sin oppfinnsomhet for å få kjøpt sine kringler i kolonialbutikken ved Bolsjoj-teatret. Det er slike detaljer som gjør fortellingen sann.

Den mest eksotiske del av reisen foregår i de østligste republikker, Uzbekistan, Georgia og Armenia. Egentlig burde mange katolikker en

gang i livet dra på pilegrimsreise til Georgia eller Armenia, to av de aller eldste kristne land i verden. Det er tydelig at møtet med vitaliteten i den østlige kristne kirke har gjort inntrykk på Pollestad. Opplevelsesfellesskapet, enten det nå er under gudstjenesten eller i privatlivet, er spontant og ekte. Jeg skulle ønske at Pollestad ved en senere anledning følger opp med mer dyptgående funderinger over hva som egentlig skiller Den østlige ortodokse kirke og Den katolske kirke i vest.

Hva den gamle by Samarkand angår, kan denne boken komme til å bli meg en kostbar lesning. At det kryper og kravler av biologiske uhumskheter i hotellets krinkelkroker etter mørkets frembrudd, får ikke hjelpe. Mine guttedagers drøm fra Tusen og en natt har fått ny næring. Helst ville jeg ta Silkeveien fatt med kamel og det hele i morgen den dag. For hva gjør man ikke for en natt under minaretene i Samarkand?

Kjell Arild Pollestad
17. MAI I SAMARKAND
Cappelen 1988

Åndelig redning fra øst?

Den litauiske presten Alfons Svarinskas, som nylig besøkte den litauiske menighet i Hamburg, håper på åndelig redning østfra og "oppvåknen fra en egosentrisk konsumkultur" for Vestens folk. Svarinskas, som har tilbragt 21 år i sovjetiske fengsler, takket under besøket de vestlige medier og alle enkeltkristne rundt om i verden som har engasjert seg for at han skulle bli satt fri.

KNA

Litauen: Kritikk mot religionsloven
Den litauiske kardinal Vincentas Sladkevicius kritiserer forberedelsen av den nye sovjetiske religionslov for å bli utformet uten medvirkning av kirkelige representanter. I kritikken — som er fremsatt i et sovjetisk tidsskrift, — sier kardinalen at «så lenge man ikke tar virkelig hensyn til kirkens og de troendes ønsker, kan vi ikke tro på perestrojka.»

I mange år har kardinalen vært avskåret fra å utøve sitt embede, — tillatelsen fikk han først igjen ved Gorbatsjov-æraens begynnelse.

Behovet for nye prester og prestekall er betydelig i Litauen. Mange kirker er fortsatt lukket, til tross for presserende behov for at de igjen blir tatt i bruk til gudstjeneste og sjelesorg.

KATOLSK ORIENTERING

12

Graham Greene med ny roman

Graham Greene henlegger ofte handlingen i sine romaner til steder der politikk ikke dreier seg om inntektsskatt, men om liv og død. I de senere år er det særlig Mellom-Amerika han har vært opptatt av. Hans nye roman ender, etter en del viderverdigheter, i Panama. *Kapteinen og fienden* (Cappelen) heter den norske utgaven, sikkert og stilrent oversatt av Aase Gjerdrum.

Graham Greene

**Kapteinen og
Fienden**

84 år er han blitt, den gamle mester, men har slett ikke lagt inn årene. Håndlaget er støtt, han kan som få andre fortelle en historie. Noe av hemmeligheten bak Graham Greenes popularitet er vel rett og slett at han bruker *thrilleren*, spenningsromanen, som mønster. Stadig lurer overraskelser bak neste side så interessen holdes fanget løpet ut. Fortellerteknikk selvfølgelig — men også noe mer.

Og hva det dreier seg om denne gangen? Om en mann av ukjent bakgrunn som smykker seg med tittelen kaptein, men neppe er det, og som vi rett og slett aldri får helt taket på. Uventet dukker han opp i tilværelsen til bokens jeg-person, unggutten Victor Baxter, og forandrer livet hans.

Hvem er kapteinen? Ja, det er det enkle, men vanskelige spørsmålet som romanen kretser rundt. Men det hadde ikke vært Graham Greene om det ikke bak spørsmålet om hvem kapteinen er, lurte noen andre og mer omfattende spørsmål: Hva er

et menneske, at det handler som det gjør? Hvor ligger våre dypeste motiver? Hvilke verdier er det vi navigerer etter i våre smålurvede liv?

Så pretensløst uttrykker riktignok aldri Graham Greene seg. Hans stil er nøktern, kjapp og journalistisk enkel — rett på sak. Bare antydningssvis, som et spørsmålstegn mellom linjene, aner man at den saken han går rett på, rommer noe mer, en eller annen skjult side som hverken er rett eller entydig.

Akkurat denne sansen for det sammensatte og motsetningsfylte i mennesket er karakteristisk for Graham Greene. Det som vekker min interesse, sier han et sted, er dette farlige vippepunktet hvor intet står fast — møtet med den ærlige tyven, den følsomme drapsmannen, den overtroiske ateisten.

Kapteinen er en slik motsetningsfylt person, en provoserende gåte. Han dukker plutselig opp i skolegården på en engelsk kostskole der den 12-årige Baxter er elev, og forteller rektor at han har farens tillatelse til å

ta gutten med seg på en tur. Sammen forlater de kostskolen — og kommer aldri tilbake. Kapteinen tar Baxter til seg og overlater ham til sin samboer Liza i en trist liten leilighet. Gutten og kvinnen vet sjelden hvor kapteinen, som de begge er avhengige av, befinner seg eller hva det er han driver med. Med ujevne mellomrom dukker han opp på snarvisitt fra en ukjent og litt skremmende verden. Vi forstår raskt at det er temmelig lyssky transaksjoner denne kapteinen bedriver, men ikke stort mer. Sin vane tro spiller Graham Greene behendig på en grunnstemning av noe skjult og fordekt. Hva er kapteinen's hemmelige liv, og hva er hans forhold til den kvinnen han sjelden ser og knapt viser ømme følelser overfor? Spørsmålene trenger seg på i det uferdige guttesinnet. Kapteinen blir en eventyrer i barndommens drøm om det eksotiske og spennende, det usikre og uforutsette — den rake motsetning til familielivets vante kjennetegn: ensformigheten.

Tillitsforskudd for Gorbatsjov
 I en samtale med "Kathpress" - det østerrikske katolske pressebyrået - gir Wiens kardinal König uttrykk for "forsiktig optimisme når det gjelder utviklingen av religionsfriheten i Sovjetunionen". Kardinal König, som både var til stede ved feiringen av den russiske kirkes 1000-årsjubileum i Moskva og ved den ukrainske kirkes 1000-årsfeiring i Roma, oppfordrer "med all forsiktighet" - til tross alt å innvilge Gorbatsjov et lite "forskuddpå tillit".

L'OSSERVATORE ROMANO

Stor takk til mange for rask innbetaling av «bladpenger» for 1989

Husk at den tilsendte postgiroblankett også kan brukes til å belaste bankkonto. Betal helst ikke pr. sjekk, det medfører dessverre uforholdsmessig store omkostninger for oss.

Hilsen redaksjonen

Helt inn i voksen alder jakter Baxter videre på hemmeligheten om den mystiske pleiefaren, en jakt som tilslutt fører ham til Panama, på et tidspunkt da sandinistene ennå kjemper mot den USA-støttede Somoza i nabolandet Nicaragua, og dødsskvadronene herjer som verst i El Salvador.

Men tross disse truende omgivelser av krig og politisk kamp, er det stadig den menneskelige faktor som samler interessen — for å låne tittelen på en av Graham Greenes tidligere bøker. Men hva den unge mannen finner ut om kapteinen og hans forhold til livet og kjærligheten og politikken, skal selvfølgelig ikke røpes her.

Kapteinen og fienden kan leses som en roman om en forunderlig oppvekst, som en bok om et mysterium som skal oppklares — eller rett og slett som skildringen av et ungt menneskes vei til mer innsikt i hva mennesket er for et paradoks. I spenningsfeltet mellom tro og tvil, troskap og svik, feighet og heroisme lever Graham Greenes mennesker. Men i denne romanen er det også mye varme og en viss alderens overbærenhet vis-à-vis menneskets gjøren og laden i en forvirret verden. Det er fremdeles spennende å begi seg inn i Greene-land.

Nils Heyerdahl

Menneskeskjebner i metervis

«Når en kultur sekulariseres, synes det forbausende ofte å gå slik at den beveger seg fra vondt til verre,» skriver Inge Lønning i en leder om «Løssluppen presse»: «Sekulariseringen har nemlig en forbløffende evne til å miste de gode sider ved religionen, men til gjengjeld å ta desto mer trofast vare på de dårlige.

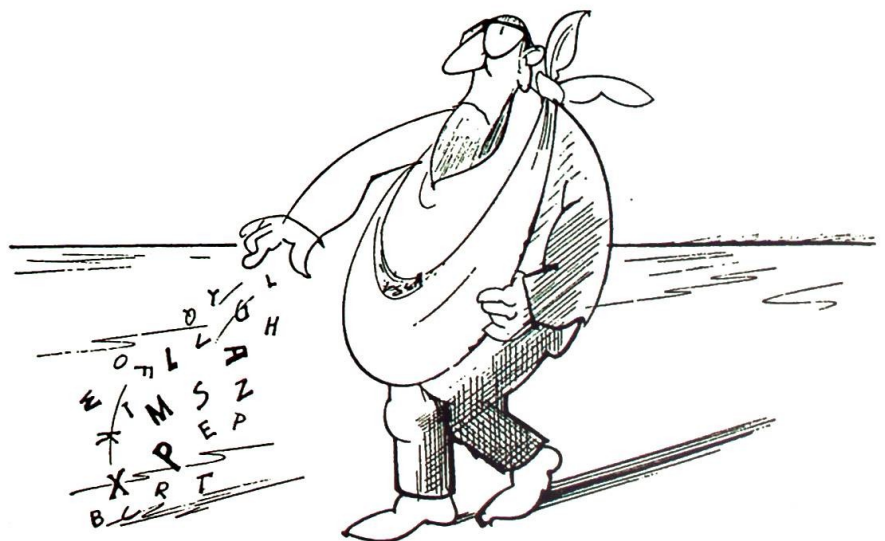
Som arvtager etter fariseismen er den moraliserende løssalgspresse det klassiske eksempel på prosessen. Borte er fariseernes nidkjærhet, ofervilje og selvdisciplin. Tilbake er — i rendyrket, naken form — grådigheten, selvtretferdigheten og hykleriet. Så kan man selge menneskeskjebner i metervis over forsidene...

Med en viss rett er kristne miljøer blitt anklaget for overdreven opp-tatthet av den lauslivnad som har

med det sjette bud å gjøre, mens andre, ofte like graverende former for umoral har fått passere upåaktet. Desto mer ironisk når frilyndt journalistisk lauslivnad overtar den samme opptatthet og forstørrer den opp til Norgeshistoriske dimensjoner — uten å se så mye som en snev av bjelken i sitt eget øye. Hva er vel de moralske dimensjoner i et ulykkelig kjærlighetsforhold mot fallhøyden i det å tjene seg rik på å brette ulykken ut for godtfolks nysgjerrighet?...

I beste fall kan det ta år å gjenvinne den selvrespekt som er partert og solgt ut i småbiter. — Mon de ansvarlige kan ha noen rest av *sin* i behold, dersom de en gang iblant skulle komme i skade for å se seg selv i speilet?»

Fra Kirke og Kultur

Rehabilitering

Andreas Szemay, erkeabbeden for det ungariske benediktinerklosteret Pannonhalma, et av de få klostre som har fått "overleve" i Ungarn, tok nylig til orde for rehabilitering av og "fritt virke" for katolske ordensfelleskap som ble opphevet i 1950. Han påpekte at det dreier seg både om en omstøting av rettsstridige forordninger og om rehabilitering av mennesker som ved disse forordningene ble fratatt sitt eksistensgrunnlag. KNA

Nytt benediktinergymnas i Ungarn
Det tredje benediktinergymnas vil om kort tid bli opprettet i byen Miskolc i det nordlige Ungarn. Bystyret har støttet åpningen med den begrunnelse at skolen vil bety nye undervisningsmuligheter på stedet. Etablerings- og driftskostnader blir dekket av utenlandske kilder. NØP

Ungarsk kardinal får besøke katolikker i Ukraina

Kardinal Laszlo Paskai, primas for den katolske kirke i Ungarn, har fått innbydelse fra det sovjetiske politbyrå til å besøke katolikker i det transkarpatiske område av Ukraina.

Da dette område etter krigen ble an-

Marcel Lefèbvre har dannet en sekt. Typisk for en sekt er at den bare ser én tradisjon, i motsetning til den katolske kirke hvor det finnes en mangfoldighet av tradisjoner - også når det gjelder kirkens liturgiske språk

Den forlenget avsatte erkebiskop Lefèbvre (se St.Olav nr. 8 - 88. Red. anmerkn.) skriver i en av sine bøker: "Alle paver til og med Pius XII er på vår side." Og han skriver også: "Forandring er døden for troen."

Ordene avslører en umåtelig mangel på historisk viten. Forandringene i kirken har vært utallige, århundre etter århundre. Dette gjelder ikke minst liturgien, som forøvrig har utviklet seg på forskjellig vis i forskjellige deler av verden like siden kirkehistoriens begynnelse. Da det

Sr. Catharina Bromé O.P. er medlem av redaksjonen for det svenske stiftsbladet "Katolsk Kyrkotidning". Foto: Knud Kluge.

romerske missale etter Det 2. Vatikan-konsil fikk fire eukaristiske bønner i stedet for den éne, fant selve liturgien derved tilbake til meget gamle tradisjoner. Det 2. Vatikan-konsil ga, både før og etter, inspirasjon til intens historisk forskning på mange områder i kirken.

Gresk er eldre

Lefèbvre og hans tilhengere mener at latin er Kirkens eneste gyldige liturgiske språk. Men som liturgisk språk er gresk eldre, og inntil den dag i dag er messen alltid blitt feiret på gresk i store deler av kirken. Ved pavemessen i Peterskirken forekommer det at evangeliet leses både på gresk og på latin. Og som et minne om den eldste liturgi, har vi fremdeles det greske bønnerop Kyrie eleison.

Men også andre språk er blitt anvendt i gudstjenesten minst like så lenge som latinen: syrisk, koptisk m.fl. Og de var, vel å merke, folkets morsmål. Det gjelder også slavisk som ble kirkespråk på 800-tallet og fikk stor utbredelse. Til og med arabisk ble kirkespråk og er det ennå.

Det finnes med andre ord ikke bare én tradisjon i kirken, men mange, og det gjelder også selve messens utforming. Ikke engang Pius V, som utga en ny messebok i 1570, innførte en enhetsliturgi.

Det som faktisk skjedde på 1500-

tallet, var følgende: Etter Tridentinerkonsilet ble det nedsatt en kommisjon med den oppgave å reformere messeboken. Reformen innebar blant annet at antallet helligdager og votivmesser ble redusert. Dette reformerte romerske missale ble offentliggjort av Pius V i 1570. Han forordnet at det skulle innføres i alle kirker - med unntagelse av de steder som hadde et rituale som var minst 200 år gammelt, og som man ønsket å beholde. Blant dem som i tiden fremover beholdt sin egen ritus, kan nevnes bispedømmene Milano og Lyon, samt noen ordenssamfunn og alle orientalske kirker.

Utviklingen gikk i stå

Den liturgiske utvikling gikk stort sett i stå i de følgende århundrer, men ikke helt. Flere helligdager og andre fester ble tilføyet og nye prefasjoner innført. Leo XIII tillot visse bønner og innførte tre forskjellige messer på Allesjellers dag. Pius XII gjennomførte en betydelig forandring av Den stille ukes liturgi i 1952.

Det forekom lokale avvikelser, blant annet i Frankrike på 1700-tallet. I Tyskland hadde man allerede i første halvdel av vårt århundre mer og mer begynt å bruke morsmålet - folkespråket - i liturgien. Det spredte seg helt opp til Sverige i form av såkalte sangmesser med nyskapt former av Gloria og Sanctus.

Kun én tradisjon

Lefèbvre har dannet en sekt. En sekt kjennetegnes ved at den avviser alle tradisjoner unntatt den som den selv har utnevnt til å være den eneste rik-

nektert av Sovjet-unionen, regnet man med ca. fem hundre tusen romersk-katolske. Siden 1949 har kirken stort sett fungert som en «undergrunns-kirke.»

Det ungarske kardinalbesøket vil antagelig finne sted til våren.

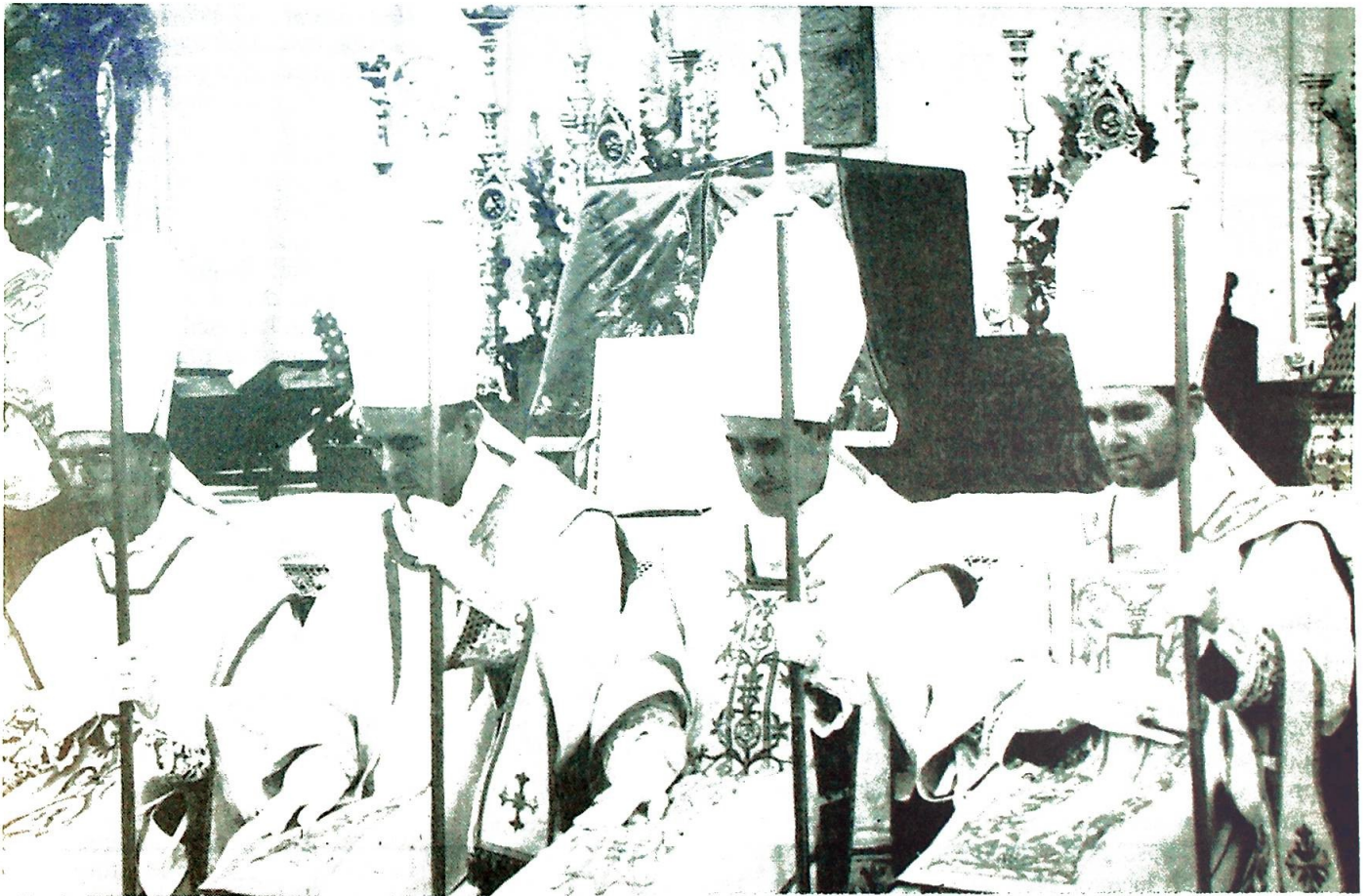
CATHOLIC HERALD

Sex og vold på fransk

Fransk fjernsyn viser på en uke 670 drap, 848 slagsmål, 27 torturscener, 20 avanserte sex-scener foruten selvmord, kvelninger, ran og lignende "underholdning". Denne oppsiktsvekkende statistikken har det franske tidsskriftet *Le Point* utarbeidet.

Voldsunderholdningen startet med privatiseringen av fire av Frankrikes seks fjernsynskanaler. De statlige kanalene står bare for beskjedne 70 av de 670 drap som vises i løpet av en uke, men de følger med i konkurransen.

AFTENPOSTEN

Den 30.juni i fjor vigslat den suspenderte erkebiskop Lefèbvre - mot pavens vilje - fire biskoper, en handling som ifølge kirkeretten medfører ekskommunikasjon. Foto: KNA

tige. Men livet går videre, og livet er alltid forandring. Derfor føder en ny sekt nye sekter. "Katolsk" er det motsatte av "sekteisk", siden den katolske kirke aksepterer både avveksling og forandring. Med sans for det historiske perspektiv ser den tradisjonenes mangfold uten å ville utelukke noen av dem.

Feiltrinn

Det var nok et feiltrinn - da den se-

neste varianten av den romerske messeboken utkom - at man ikke tillot dem som ønsket det, å beholde den gamle. Likeledes var det kanskje en feiltagelse av Pius V å påby 1500-tallets nye missale i så stor utstrekning, - men selvfølgelig måtte det finnes visse rammer og forskrifter for at liturgien ikke skulle utarte.

Den beste måte å unngå denne risiko på er faktisk gode historiske

kunnskaper. Ved å studere liturgiens historie oppdager man liturgiens egne, iboende regler og får innsikt i hvordan den kan utformes forskjellig innen den gitte ramme. Det er forøvrig et inspirerende studium.

Fra "Katolsk Kyrkotidning"

Fredsappell fra religionsledere

«Religionen ønsker ikke krig, ethvert religiøst menneske og enhver troende vil alltid strebe etter fred.» heter det i en felles appell fra 85 ledere innenfor 8 verdensreligioner, samlet til et møte i den romerske kirke Sancta Maria i Trastevere.

Representantene fra kristne, muslimer, jøder, hinduer og buddhister fremhever i

sin appell at det i deres religiøse tradisjoner ikke finnes noe motiv eller noen oppfordring til hat, vold eller krig.

Ved møtets innledning oppfordret den italienske utenriksminister Giulio Andreotti til fredelig sameksistens mellom kristne og muslimer i Libanon. Samtidig ga han uttrykk for håp om at det senest om to år vil kunne holdes et nytt religiøst

fredsmøte i den moské som for tiden er under oppføring i Roma.

Paven mottok religionslederne i Vatikanet og sa i en tale at man i vår tid er i ferd med å finne nye veier til et fredens språk og et fredens klima. Møtet i Roma var det tredje fredsmøte etter det oppsiktsvekkende første møte i Assisi i 1986.

KATOLSK ORIENTERING

Tanker i forlengelse av Lefèbvre-saken

Vi sakser en spalte fra "Fides" - det finske katolske "stiftsbladet".

Er ikke også andre blitt skuffet over utviklingen innen kirken?

Kirkens omsorg bør ikke bare gjelde "den gamle liturgiens tilhengere", men også de katolikker som etter konsilet sammen med paven har slått inn på nye veier og i dag kjenner seg forlatt og ensomme.

Gjennom de siste uker og måneder har det stadig oftere vært tale om dem som har mistet kirken som et hjem. "Det er kirkens oppgave," sa en vest-tysk kardinal, "å gi dem som er blitt skuffet på grunn av utviklingen i kirken etter konsilet, et hjem i kirken igjen." - "Kirken har ikke lov til å stille seg likegyldig til om den taper mennesker som bekymrer seg for troen og for kirkens identitet," sa en biskop.

Det fremgår av sammenhengen at denne spesielle omsorg kun gjelder dem som har hørt hjemme blant tidligere erkebiskop Lefèbvres tilhengere. For dem har Roma til og med opprettet en egen komité på høyt plan. For dem tilbys det i storbyene mellom Paris og Wien messer etter "den gamle liturgien". Men finnes det ikke også andre som er skuffet over utviklingen innen kirken? De er bekymret og er redde for å miste "sitt hjem".

Jeg tenker først og fremst på dem som etter konsilet sammen med paven og kirken har begitt seg ut for å søke nye stier. De har gitt sine beste krefter og idéer til kirken. I dag får de langt på vei høre: "Etter konsilet

fantas det mye papir, men lite liv, mange programmer, men få som gjorde noe."

Jeg tenker på de mange legmenn i kirkens tjeneste, i skolene og ellers i samfunnet, som i dag frykter en ny bølge av klerikalisering. Jeg tenker på alle de kvinner som føler at kirken har stengt dem og deres problemer ute og overlatt dem til seg selv. Den siste bispesynoden talte meget om dette, men i sluttokumentet sies det ikke mange ord om det. Jeg tenker på det store antall fraskilte som inngår nytt ekteskap. Bispesynoden i 1980 hadde gitt dem nytt håp. En spesiell kommisjon ble nedsatt som skulle gå grundig til verks i saken. Hvor er det blitt av den?

Jeg tenker på de mange som er gått ut av kirken på grunn av mangel på interesse for kirken, på grunn av økonomisk beregning, men også iblant på grunn av skuffelse.

Fortjener ikke alle disse like stor omsorg? Har ikke også de mistet sine hjem?

Å miste sitt hjem er leitt. Og det blir ikke mindre leitt når man oppdager at enkelte blir tatt særskilt og offisielt hånd om, mens andre snautt nok blir lagt merke til eller kun høster bebreidelser. "Jeg var hjemløs og dere tok imot meg." (Matt. 25,35)

Hvem ville Jesus i dag ha ment med disse ordene?

Hva dreier "Lefèbvre-saken" seg egentlig om? Adskillig mer enn latin og den gamle liturgien, påpekte Lars Rooth SJ, redaksjonsmedlem i Katolsk Kyrkotidning og ankermann ved Vatikanradioens skandinaviske avdeling, i en artikkel i det svenske stiftsbladet i fjor høst, hvor det bl.a. heter: Lefèbvre taler riktignok om "indre tvang" (som bakgrunn for bispeviseselen), men det beror på de vanskeligheter han har med å godta Det 2. Vatikanconsils grunnleggende prinsipper. Han vegret seg mot å underskrive dokumentene om religionsfrihet, om økumenikk og om kirken i den moderne verden.

Da paven innkalte til en internasjonal bønnedag i Assisi i 1986 med representanter for verdens ulike religioner, var erkebiskopen av Canterbury full av lovord og sa: "Vi må erkjenne at det bare finnes én religiøs leder i verden i dag som kunne få i stand en slik felles bønnedag for fred."

Men i Assisi stod medlemmer av Pius

Xs forening og delte ut flyveblader som fastslo at "nå har paven virkelig gått for langt, og vi er ganske enkelt tvunget til å ekskommunisere ham".

Latinen og den gamle liturgien er ikke det sentrale i Lefèbvres budskap - poenget er snarere at han kaller den nye liturgien for heretisk, og det samme ord bruker han for å karakterisere den siste tidens paver.

I et tilbakeblikk på året 1988 kommer *Catholic Herald's* Martin Newman også inn på Lefèbvre-saken, og han understreker at nettopp økumenikken faller tradisjonalisten Lefèvre særdeles tungt for brystet:

Han ser møtet i Assisi i 1986, der religiøse ledere fra hele verden kom sammen for å be om fred, som et utslag av en utillatelig "synkretisme" som kvalifiserer til ekskommunikasjon.

Det normale menneske

Hva er normalt? Bergens Tidende har stilt Ole Diderik Lærum, prof., dr. med. — dette spørsmålet. Her er svaret:

Jeg får si som Sigmund Freuds samtidige og kollega, nevrologen Wagner von Jauregg i Wien engang sa: «Vi burde gå ut og finne det hundre prosent normale menneske og så sette alt inn på å helbrede det.»

Motgift

«Det mest effektive er å bevare et mest mulig sunt samfunn.» skriver Vårt Land. «Et samfunn som avviser det som tilbys ved skolegårder, på jernbanestasjoner og i trange smug. Motgiften opparbeides i familier der verdiene leveres ut, ikke bare snakkes om fra tid til annen.

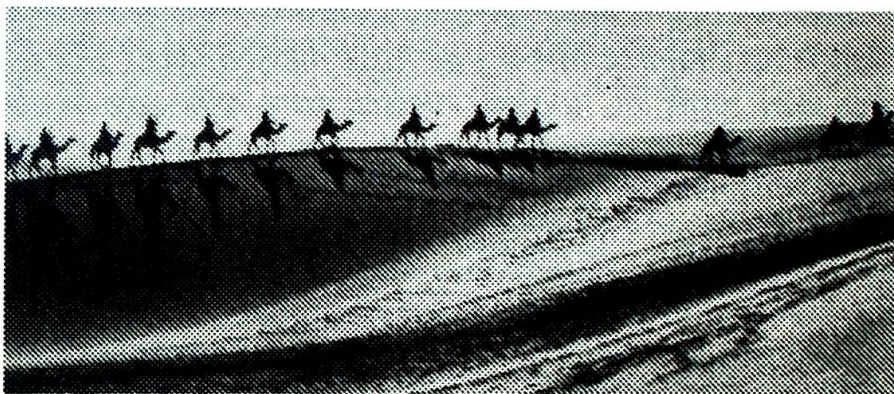
At foreldre setter av tid sammen med barna, og at ungdommen blir med i miljøer der de kan få noe å tro på, — det er den beste narkotikakontroll. Dette lyder banalt. Men slik er det — også sett fra spesialistenes side.»

A propos miljødebatten – hvor er humanistene? 17

Nå er det på tide at også humanistene kommer på banen, skriver Hans Chr. Bugge i en meget lesverdig artikkel om «Vår felles fremtid» i *Kirke og Kultur*. Han mener miljødebatten hittil — stort sett — har blitt «en polarisering mellom det teknisk/økonomiske miljø og naturvitenskapelige miljøer.» Og at vi neppe har vært tilstrekkelig oppmerksomme på at «kultur og miljø ofte er helt sammenvevet.» At vi i vår velmente kulturdebatt har uteglemt et og annet, gir Bugge konkrete og meget illustrerende eksempler på:

«Når en kvegnomade i Afrika etter stammens skikk må skaffe seg 50 kyr, 70 kameler og 300 geiter for å kunne betale for en sterk kone med gode tenner, har det liten mening for ham å skjære ned på buskningen fordi det skjer en overbeiting som til syvende og sist fører til ørken-spredning.

Og når det for en hindu i Nepal er avgjørende for det neste liv at han har en sønn som kan tenne på begravelsebålet

når han dør, er ikke familieplanlegging det han er mest opptatt av — i alle fall ikke før han har minst 2 sønner, for 1 av dem vil likevel dø før han vokser opp.

Det er i det hele tatt en intim sammenheng mellom kulturer og måter naturen behandles på, — i utviklingslandene, men selvfølgelig også hos oss. Det er dypest sett vår kultur, våre grunnverdier, som bestemmer også vårt forhold til naturen. Og når vi tenker på hva som skjedde med silda i Nordsjøen, skal vi være varsomme med å kritisere nomaden

i Sahel for å ha for mye kveg eller bonden i Nepal for å ha for mange barn.

Det er vel dekning for å si at humanistene hittil i stor grad har glimret ved sitt fravær — både i utviklingsdebatten og i miljødebatten... Nå må humanistene komme på banen og fylle ut bildet. For i et globalt perspektiv har både utviklingskrisen og miljøproblemer røtter i den kulturelle situasjon, samtidig som kulturen i høyeste grad er et offer for det som skjer.»

Europa må utvikle kjærlighetens språk

Å bidra til forsoning mellom tyskere og polakker etter de dype sår nazitiden forårsaket, er fremdeles et viktig anliggende for Kirken i Vest-Tyskland. Katholische Nachrichten-Agentur melder med jevne mellomrom om slike bidrag: Tyske speidere som gjør dugnad i Polen i sommerferien, polske storbybarn som får oppleve «sommerferie på landet» takket være matvareforsendelser fra vest, tidligere polske konsentrasjonsleirfanger innbys til vest for å bli kjent med «et annet Tyskland» enn det nazistene stod for.

Nylig var 45 tidligere polske fanger, som for tiden er på studietur i Vest-Tyskland etter invitasjon fra bispedømmet Hildesheim, til stede ved en høytidelighet i den tidligere konsentrasjonsleiren Bergen-Belsen: Ingen av dem hadde vært tilbake i leiren siden krigen — tre av dem var faktisk født i leiren.

I sin tale ved høytideligheten kalte biskopen av Hildesheim, Josef Homeyer, det som skjedde mellom Polen og Tyskland i det 19. og 20. århundre for en «feilutvikling» av den sort som inntreffer når «Gud blir utvist fra sentrum.» Han oppfordret til å lære av fortiden og arbeide for å

utvikle et nytt språk for Europas folkeslag, et kjærlighetens språk. Han kom også inn på noe den forrige primas for den polske kirke, kardinal Stefan Wyszynski, en gang hadde sagt til ham: Siden Gud har tilgitt menneskene, har ikke menneskene lov til å la være å tilgi hverandre.

Homeyer takket gjestene fra Polen fordi de var kommet uten hat. En slik holdning er spesielt viktig som tegn og veiviser for de unge slik at de kan se at det er mulig å komme over selv forferdelige ting, og mulig å virkeliggjøre evangeliets ord, sa biskop Homeyer.

Flere kirker; færre prester og kirkegjengere

Tallet på prester i Storbritannia er gått betraktelig ned de siste to år. For tiden arbeider 6.200 katolske prester i landet. Men det bygges flere katolske kirker; bare på de siste årene er over 20 nye kirker blitt vigset i England. Men tallet på kirkegjengere går ned, det gjelder både for den katolske og den anglikanske kirke.

CATHOLIC HERALD

Irsk livsglede

- Etter oppskriften burde Irland være et strengt og alvorlig land, skrev Aftenpostens Ulf Andenæs for en tid siden etter besøk bl. a. i Paddy Burkes vertshus i Clarinbridge, en landsby nær Galway på vestkysten av Irland. - Den katolske kirke er mektigere enn andre steder, og landets lover tilsvarende: Skilsmisse er forbudt, abort er forbudt, pornografi er svært for-

budt, befruktningshindrende midler er med nød og neppe blitt tillatt nå, men bare såvidt. Romerkirkens ånd hviler over det meste.

Likevel finner vi her livsutfoldelse og brudd med hverdagen, mens det frigjorte Norden fremstår mullstemt og grått for den som kommer utenfra. Hvordan henger det sammen?

18 Ingrid Terland Ja, kirken skal tjene sin menighet ved

Skal vi ha en norsk messe i de faste messetidene i Norge, eller skal språk og kultur i messen være avhengig av de nasjonale grupperingene som til enhver tid er nye/dominerende i menighetene? I denne folkevandringens tidsalder kan det bli meget uensartede messer hvis de skal tilpasses stadig nye språkgrupper. Skal kirken bestå og beholde sitt innhold for medlemmene, må vi tilstrebe kontinuitet og tradisjon; ellers blir den bare et «stikk-innom-sted» for tilhengere av skiftende moteretninger. Dette er et svar på Janne Haaland Matlarys innlegg i St. Olav nr. 11, 1988.

Så lenge den katolske kirke holdt seg til kirke-latinen, og bare dagens preken røpet hvilket land du befant deg i, så lenge var Kirken internasjonal, med de fordeler det innebar for utlendinger som befant seg i andre samfunn.

At Vatikankonsilet innførte bruk av morsmålet i messen, var meget veloverveiet: Du får en annen forståelse av en liturgi på ditt morsmål enn på en tillært kirke-latin. Likevel gikk ikke overgangen til bruk av norsk i messen helt knirkefritt; det var ikke enkelt å gi avkall på former og tradisjoner. Det tok tid før norsk var akseptert som messespråk av alle, men nå er en katolsk messe endelig heilnorsk! Hva betyr ikke det — først for forståelsen av budskapet — dernest for menighetens medlemmer, som i egne og andres øyne opptrer som normale nordmenn, som ikke lenger begir seg til mystiske kirkesamfunn hvor det

serveres latin og røkelse hver søndag. Det er etterhvert mange norske konvertitter — og mange har hatt problemer med familie og omgangskrets. Problemene er tydelig blitt mindre etterhvert som liturgi og salmer er blitt norske.

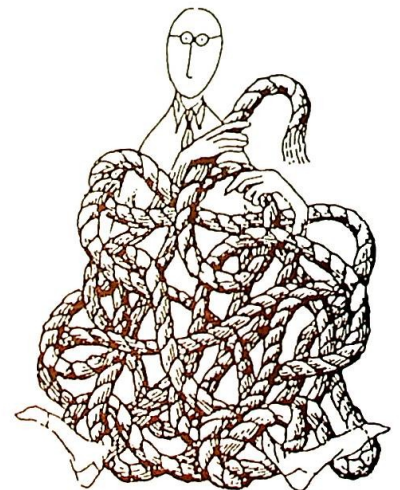
Men nå er norsken på vikende front igjen. Mange menigheter har fått et stort antall innvandrere. Disse skal, og blir, selvfølgelig tatt vel imot av menighetene der de kommer.

I Kristiansand hadde vi i en begrenset periode lesning av epistel og evangelium både på vietnamesisk og norsk, og vietnamesisk sang i kirken. Nå, etter at det er kommet et stort antall chilenske innvandrere, er det flere spanske innslag i høgmessen.

Så lenge dette er tidsbegrensede tiltak, er det riktig og bra. Men vi må tilbake til «normalen»; dvs. til den norske messe så snart som mulig. Alle innvandrere får språkopplæring, og det å følge med i en

norsk messe er språkopplæringens forlengede arm. At våre nye landsmenn har behov for å høre evangeliet og syng sine sanger på eget språk, er opplagt — og det skal de få gjøre så meget de vil — utenom de faste messetidene. Men hvis vi skal fungere som én menighet, må vi ha rot i det samfunn vi befinner oss i. Vi er en liten nasjon — og gjennom mange ti-år har vi sørget for å hive overbord meget av vår gamle kultur og tradisjon — la oss ikke lage et internasjonalt mix-max av messen også!

Jeg har selv to ganger oppholdt meg i andre samfunn, hvor jeg litt etter hvert har nærmet meg den katolske menighet jeg bodde i. Fra å ha følelsen av å stå delvis utenfor i begynnelsen, var det en opplevelse å bli kjent med messetekstene og få full tilhørighet etterhvert, og jeg fikk gleden av å lære en ny kultur og

Et flokket problem —!

Tsjekkoslovakia: Ordenssamfunn får igjen oppta noviser

Kardinal Frantisek Tomasek har i et hyrdebrev opplyst at kvinnelige ordenssamfunn på nytt kan få oppta kandidater. Myndighetenes beslutning er «ikke en juridisk, men en faktisk anerkjennelse av ordenenes eksistens,» ifølge kardinalens uttalelse.

Imidlertid omfatter tillatelsen bare de

ordenssamfunn der sostrene arbeider ved pleiehjem og ved institusjoner for handikappede. Alle andre kvinnelige ordener får fortsatt ikke oppta noviser. Kardinalen beklager samtidig at det stadig ikke er mulig å få oppta nye medlemmer i de mannlige ordenssamfunn.

Hyrdebrevet fra kardinal Tomasek har allerede gitt tilstrømning til de aktuelle ordener. KATOLSK ORIENTERING

Menigheten - prestens "bedrift"?

Menighetsarbeidet må være menighetens eget arbeid hvor man ikke er med fordi man er glad i presten, hvor man ikke trekker seg fordi man ikke kan fordre presten, som om menigheten var prestens egen bedrift, skriver Hans Jacob Kinge, sogneprest i Sinsen Menighet i Oslo, i en lørdagskronikk i Vårt Land.

å fornorske den!

19

tradisjon å kjenne. Selvfølgelig kan ikke frivillige utenlandsopphold sammenlignes med asylopphold; men viljen til å lære det nye samfunnet å kjenne tror jeg innvandrerne har, og den skal vi ikke undervurdere. Jeg tror det er i innvandrernes interesse å bli integrert best mulig, hurtigst mulig. At de holder sine egne skikker og sitt eget språk i hevd, er naturlig, men alle deres kulturuttrykk skal ikke opptas i den norske kultur. Jeg tviler på at Janne Haaland Matlary vil oppleve at kirken i Polen, Vietnam eller andre steder vil åpne for norsk salmesang hvis hun utvandrer dit med et hundretalls nordmenn. Men forhåpent-

lig vil hun bli grepet av helheten i den kulturen hun kommer til, og lære seg til å sette pris på den. Ordspåket «When in Rome, do as the Romans do» er en god rettesnor for forståelse og respekt mellom nasjoner — også i kirkesammenheng.

Forskjellen på pater Arne Fjelds innlegg og på Janne Haaland Matlarys svar, er, som jeg ser det, at pater Fjeld gjerne vil ha *alle* til kirken, samlet i én norsk messe, mens J.H.M. synes at det er nordmenn, og ikke utlendinger, som skal ta til takke med en messe i en form de ikke er fortrolig med, og at de heller kan utebli hvis de ikke trives. Erfaringer viser, i ethvert fall i Kristian-

sand, at frafallet fra den «gamle» menigheten fra 1970-årene er påtagelig — og det er grunn til å tro at de som er blitt borte, føler seg fremmedgjort. Opplevelsen av messen er en veldig personlig sak — irrasjonell, og den har *både* med *tro* og med *kultur* å gjøre. Endres kulturen, blir mange borte. Har vi råd til det? Er den ene sjelen mere verd enn den andre? Kan vi ofre f.eks. 10 nordmenn pr. 100 asylsøkere i menigheten. Eller skal vi samles i én norsk messe alle sammen, og gi utlendingsene anledning til å ha sine egne messer og sjelesorg på egne språk i tillegg? Kirken vil vinne på det siste.

Kirkedøren

Gud, gjør døren til dette hus vid nok til å ta imot alle som trenger menneskers kjærlighet og samfunn, og smal nok til å stenge ute all misunnelse, hovmot og strid.

Gjør denne terskel jevn nok til ikke å bli en anstøtssten for barn eller veifarende, men steil og sterk nok til å stå imot fiendens angrep. Gjør denne kirkes dør til ditt evige rikes port.

Thomas Ken (1637–1711), anglikansk biskop

*På grunn av
sykdom er
St. Olav en uke
forsinket.
Vi beklager!*

A / S N O R S K E S H E L L

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING (02) 66 59 00 – SERVICE (02) 66 58 60 – 66 58 61

20

Fransk kardinal om AIDS

Formannen i den franske bispekonferanse, kardinal Albert Decourtray, har - i et intervju med fransk fjernsyn - tatt til orde for at man må kunne tillate HIV-smittede og AIDS-syke som ikke kan påvirkes til seksuell avholdenhet, å bruke kondom; siden man vet at sykdommen overføres ved seksuell kontakt, synes bruk av kondomer tross alt å være det minste av to onder, sa erkebiskopen. Bare noen uker før dette intervjuet gikk kardinal Decourtray skarpt ut mot den franske regjeringens "kondom-kampanje" som han kalte "en oppfordring til seksuelt vagabonderi".

Også erkebiskopen av Paris, kardinal Jean-Marie Lustiger, har nylig - også på TV - oppfordret HIV-smittede og AIDS-syke som ikke makter å leve avholdende, til å bruke kondom. "Dere må ikke gi døden videre," sa kardinalen som samtidig tok sterkt til orde for avholdenhet før ekteskapet og trofasthet i ekteskapet. "Både avholdenhet og trofasthet er mulig," sa Lustiger, som fremholdt at "kjærlighet er sterkere enn begjær, større enn begjær". Lustigers uttalelser er senere blitt offentliggjort av Den franske bispekonferanse. KNA/ORIGINS

Har oversett den religiøse dimensjon
Norsk samfunnsforskning har langt på vei oversett den religiøse dimensjon i menneskers liv, hevder førsteamanuensis Ole Gunnar Winsnes ved forskolelærerskolen Dronning Mauds Minne i Trondheim; Winsnes forsvarte nylig sin doktorgradsavhandling "Er du religiøs eller...?".

- I forhold til våre naboland står religiøsitetforskningen svakt i Norge. I realiteten er det ingen tradisjon i Norge for religionsforskning. Det er den store svakhet for den samlede samfunnsforskning. For svært mye av arbeidet med å forstå mennesker dreier seg egentlig om å forstå deres religiøsitet, påpeker Winsnes overfor "Vårt Land" - Alle mennesker er egentlig religiøse.

Slik jeg ser det, er også medlemmer av Humanetisk Forbund religiøse på sin måte, sier Winsnes som legger følgende i begrepet religiøs: - Religiøsitet er noe allment som springer ut av folks behov for å komme til rette med livsspørsmålene: Hvor kommer jeg fra? Hva skjer etter døden? Hva er rett og galt? Religiøsitet er en allmenn tendens til å søke etter mening og sammenheng i tilværelsen.

Ikke så dårlig som de vil ha det til!

Richard Herrmans dronning-trilogi - bøkene om Elisabeth, Victoria og Maria Stuart - er som kjent blitt populær lesning. Det skyldes nok at forfatteren behersker den snart glemte kunsten å fortelle en historie, skriver Ida Lou Larsen i et intervju.

Richard Herrman forteller her at de radiokäseriene som er bakgrunnen for dronningbøkene, «startet som en ørliten protest.» Han kan nemlig vise til at det i sin tid «ble en stilltiende overenskomst i NRK at det ikke var lov til å være verbal i mer enn fem minutter av gangen.

Hvert femte minutt skulle det komme en «låt,» for lenger klarte visst ikke lytterne å følge med i det som ble sagt. Jeg begynte serien min helt bevisst, jeg snakket en halv time uten tull og toys og låter, og det var ikke tvil om at folk klarte å følge med i en halv time i strekk. Det er oppmuntrende, - det står med andre ord ikke så dårlig til med folk som mange vil ha det til.»

Det gir grunn til håp, sier Richard Herrmann, som mener det er mulig å skape behov for det som er godt, og ikke bare for det markskrikeriske. Han sikter til dagens journalistikk. I likhet med mange andre er han betenkt over dagens utvikling som jo sies å skje «for å tilfredsstille folks behov.» FRA NATIONEN

Flommen av internasjonal skrapkultur:

Ikke sensurere, men sortere!

«I USA taper fjernsynsselskapene terreng: bare 68 prosent av seerne mot 92 prosent før. De kunne jo ha vært en god nyhet, hvis ikke amerikanerne så kabel-fjernsyn i stedet,» skriver Arbeiderbladets Bjørn Bjørnsen. Som kan fortelle at «på kabelnettene får man spillefilmer, underholdning, mykporno og sport døgnet rundt. Mot betaling.

Amerikanske fjernsynsfolk klør seg i hodet for å møte en ruinerende konkurranse: De kan hverken løfte skjortene til værvarslerne høyrere eller få nyhetsopplene til å gjøre flere klownestrekker. Men de kan vel alltid senke pornogrensen eller sende enda mer underholdning?

«Dette angår oss,» sier Bjørnsen, for «satellittene henger allerede over oss, men vi er forpliktet til å ta imot dem betingelsesløst... Vi må skape et norsk alternativ.» Han minner bl.a. om lokal fjernsynets popularitet: «Det er ikke bare i Bærum at kommunestyret slår ut Dynastiet i popularitet.

Derne finnes det grupper i Norge - fra religiøse organisasjoner til politiske partier og ideelle sammenslutninger - som vil yte en betydelig innsats for å ta fjernsynet i bruk... Men det haster - ikke bare å gi norsk fjernsynskultur og norske produksjoner et sårt tiltrengt økonomisk fundament, men også å gi oss en mulighet til å kanalisere flommen av internasjonal skrapkultur.

Vi skal ikke sensurere, men vi skal sortere, og vi skal gi vårt eget en fair sjanse overfor en iskald internasjonal underholdningsbransje.»

R.I.P.

Vår kjære
SØSTER ANNE CECILE TROOST
dode i Oslo den 01.12.88
i en alder av 77 år
og etter 60 års klosterliv.
Vi anbefaler vår avdøde medsøster
til de troendes forbønn.

ST. JOSEPHSØSTRENE

Likesom Jesus er død og oppstanden,
således skal også Gud føre til seg, med Jesus,
alle som sov inn i troen på ham,
og likesom alle dør i Adam,
således skal alle få livet tilbake i Kristus.

1 Tess 4.14: 1 Kor 15.22

Liturgisk kalender

Gudstjenester

21

Dialogmesse

Høymesse

FEBRUAR

1. Ferial. Hebr. 12, 4-7.11-15.
Mk. 6, 1-6.
2. Jesu fremstilling i templet.
Mal. 3, 1-4 el. Hebr. 2, 14-18.
Lk. 2, 22-40.
3. Ferial el. Blasius, biskop og martyr
el. Ansgar, biskop.
Hebr. 13, 1-8. Mk. 6, 14-29.
4. Jomfru Marias lørdagsmesse.
Hebr. 13, 15-21. Mk. 6, 30-34.
5. 5. søndag i kirkeåret.
Jes. 6, 1-8. 1. Kor. 15, 1-11.
Lk. 5, 1-11.
6. Ferial el. Paul Miki og lidelsesfeller,
martyrer.
1. Mos. 1, 1-19. Mk. 6, 53-56.
7. Ferial. 1. Mos. 1, 20-2,4.
Mk. 7, 1-13.
8. FASTETIDEN.
Askeonsdag.
Joel 2, 12-18. 2. Kor. 5, 20-6,2.
Mt. 6, 1-18.
9. Ferial. 5. Mos. 30, 15-20.
Lk. 9, 22-25.
10. Ferial, el. Scholastika, jomfru.
Jes. 58, 1-9. Mt. 9, 14-15.
11. Jomfru Marias lørdagsmesse el. Vor
Frue av Lourdes.
Jes. 58, 9-14. Lk. 5, 27-32.
12. 1. Søndag i fastetiden.
5. Mosebok 26, 4-10.
Rom. 10, 8-13.
Lk. 4, 1-13.
13. Ferial. 3. Mos. 19, 1-18.
Mt. 25, 31-46.
14. Kyrillus, munk, og Methodius,
biskop, Europas vernehelgener.
Ap. gj. 13, 46-49. Lk. 10, 1-9.
15. Ferial. Jon. 3, 1-10.
Lk. 11, 29-32.
16. Ferial. Est. 14, 1-14.
Mt. 7, 7-12.

Arendal St. Franciskus kirke	Tyholmen Tlf. (041) 22 209	lørd.: 18.30 sønd.: 8.00	11.00
Asker og Bærum Mariakirken Eikeli katolske kirke	Nyveien 17, Stabekk Tlf. (02) 53 77 35 Veståsen 18 Tlf. (02) 24 25 69	lørd.: 18.00 sønd.: 9.00	11.00 10.00
Bergen St. Pauls kirke Vår Frue Kirke	Christiesgt. 16 Tlf. (05) 32 54 10 Nylandsvn. 31	lørd.: 19.00 sønd.: 10.00 9.30	11.00
Bodø St. Eysteins kirke	Hernesvn. 22 Tlf. (081) 21 783	lørd.: 19.00 sønd.: 9.00	11.00
Drammen St. Laurentius kirke	Cappelensgt. 1 Tlf. (03) 83 20 19	lørd.: 13.00 sønd.: 9.00	11.00
Fredrikstad St. Birgitta kirke	Kongensgt. 9 Tlf. (09) 31 14 38	9.00	11.00
Messe lørdag kl. 19.00 untatt når intensivundervisning: kl. 12.30.			
Halden St. Peters kirke	Kristian V's pl. 1. Fra 1. nov. Tlf. (09) 18 11 68	lørd.: 17.00 sønd.: 10.00	
Hamar St. Torfinns kirke	Torvg. 113 Tlf. (065) 23 751	fred.: 18.30 sønd.: 11.00	Ikke første fredag i måneden
Hammerfest St. Mikael kirke	Salsgt. 52 Tlf. (084) 11 447	19.00	11.00
Harstad St. Sunniva kirke	Skolegt. 4 Tlf. (082) 63 696	lørd.: 17.00 sønd.: 11.00	11.00
Haugesund St. Josefs kirke	Haraldsgt. 21 Tlf. (04) 72 31 95		11.00
Hønefoss St. Theresias kirke	Vesterngt. 5 Tlf. (067) 22 381		11.00
Kristiansand S. St. Ansgar kirke	Kirkegt. 3 Tlf. (042) 24 225	lørd.: 13.00 sønd.: 9.30	11.00
Kristiansund N. St. Eysteins kirke	Flintegt. 5 Tlf. (073) 72 779		11.00
Levanger St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem	Jernbanegt. 29 Tlf. (076) 81 856 Tlf. (076) 81 855		11.00
Lillehammer Mariakirken	Weidemannsgt. 3A Tlf. (062) 52 550	sønd.: 18.00	
Lillestrøm St. Magnus kirke	Romeriksgt. 1 Tlf. (06) 81 28 85	9.00	10.30
Molde St. Sunniva kirke	Parkvn. 25 Tlf. (072) 51 467		11.00

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetserarbeider
GEORG FOERSTER
Tlf.: 15 54 26/15 56 06

GUSTAV BØHM & SØN A/S
Bakeri og Konditori
Drammen
Tlf. (03) 83 42 80

TRENGER DU TRYKKSAKER?

Kontakt
SATS + PASTE A/S
Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10
Tlf.: (02) 30 04 16 - 30 84 53

22 Liturgisk kalender Gudstjenester

			Dialogmesse	Høymesse
17. Ferial el. Servitterordenens syv grunnleggere. Ez. 18, 21-28. Mt. 5, 20-26.	Moss <i>St. Mikael's kapell</i>	Ryggevn. 24 Tlf. (09) 25 10 38		17.00
18. Lørdagsmesse. 5. Mos. 26, 16-19. Mt. 5, 43-48.	Narvik <i>Kristus Kongekirke</i>	Håreksgt. 82 Tlf. (082) 41 634		18.30
19. 2. Søndag i fastetiden. 1. Mos. 15, 5-18. Fil. 3, 17-4,1. Lk. 9, 28-36.	Oslo <i>St. Olav domkirke</i>	Akersvn. 1 Tlf. (02) 20 72 26	lord.: 19.00 sond.: 9.30 19.00	11.00
20. Ferial. Dan. 9, 4-10. Lk. 6, 36-38.	<i>St. Hallvard kirke</i>	Enerhauggt. 4 Tlf. (02) 67 23 83	9.30	11.00
21. Ferial el. Peter Damian, biskop og kirkelærer. Jes. 1, 10-20. Mt. 23, 1-12.	<i>St. Dominikus kirke</i>	Neuberggt. 15 Tlf. (02) 43 07 71	9.00	11.00
22. Apostelen Peters stol. 1. Pet. 5, 1-4. Mt. 16, 13-19.	<i>Jesu Hjerte kapell</i>	Ullernchausséen 52 Tlf. (02) 50 91 91	9.00	
23. Ferial el. Polykarp, biskop og martyr. Jer. 17, 5-10. Lk. 16, 19-31.	<i>Grefsen kapell</i>	Glads vei 23 Tlf. (02) 15 38 90	9.00	11.00
24. Ferial. 1. Mos. 37, 3-13. Mt. 21, 33-46.	<i>Lunden kloster</i>	Øvre Lunden 5 Tlf. (02) 64 18 20	lord.: 18.00 sond.: 10.00	
	Porsgrunn <i>Vår Frue kirke</i>	Olavsgt. 19 Tlf. (035) 50 793	lord.: 18.00 sond.: 11.00	
	Stavanger <i>St. Svithun</i> <i>Katolske kirke</i>	Dronningensgt. 8 Tlf. (04) 52 55 34 og 52 58 09	sond.: 9.30	engelsk messe 11.00 høymesse 13.00 Vietnamesisk messe en gang i måneden Polsk messe en gang i måneden Vennligst ring til soknekont. angd. datoer 18.00 fransk messe
	Stord <i>Den Hellige Ånds kapell, Skyttarhaugvn. 12</i> Høymesse hver 2. søndag kl. 11. Nærmere opplysninger: tlf. (054) 11 230			
	Tromsø <i>Vår Frue kirke</i>	Storgt. 94 Tlf. (083) 84 277	lord.: 19.00 sond.: 11.00	
	Trondheim <i>St. Olav kirke</i>	Schirmersgt. 1 Tlf. (07) 52 12 14	9.00	11.00
	Tønsberg <i>St. Olav kirke</i>	Botnegt. 22 Tlf. (033) 11 949		11.00
	Voss <i>St. Olavs kapell</i>	Finnesvegen 57 Tlf. (05) 51 25 10		Etter avtale
	Ålesund <i>Vår Frue kirke</i>	Kviltunvn. 6B Tlf. (071) 37 558	lord.: 17.00 sond.: 8.30	11.00

BEGRAVELSESBYRÅER

T.S. JACOBSEN-GRUPPEN
ULLEVÅLSVEIEN 1

TELEFON * (02) 20 79 05
20 62 02—11 15 61
Telefax 20 70 04

Neste nummer utgis 21. februar. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Medarbeidere:

Tollef Berg

Liv Greni

Kjell Arild Pollestad o.p.

Albert Raulin o.p.

Gunnel Vallquist

Redaksjon: Tlf. (02) 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. (02) 42 43 57

Akersveien 14, 0177 Oslo 1

Årsabonnement (Norge): kr. 190,—

Øvrige europeiske land: kr. 220,—

Andre verdensdeler: kr. 230,—

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 2 04 64 80

23

**St.
OLAV**

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo 1
Telefon: (02) 20 72 48

NÅ ER DET LESETID!

Be med Frans av Assisi. Frans av Assisis bønner med kilder og ettertanker, hf. kr. 50,—.

Latinske hymnor og sekvensar. På norsk ved Ragnhild Foss, ib. kr. 98,—.

Jomfru Maria og blomstene, legedom og legender. I. A. Lysebraate, ib. kr. 85,—.

Gjøre alle ting nye. H. J. M. Nouwen, hf. kr. 70,—.

Legendetradisjon og Pasjonslitteratur. Ved H. Nordahl, ib. kr. 170,—.

For et nonneliv. Mette Nygaard, ib. kr. 158,—.

Nytt opplag! Og en perle for barn:
Barnets legender, L. Wærenskjold, ib. kr. 78,—.

Alle ikon- og kunstkalendarer nedsatt med 70%!

Kjære prester,
Bestill påskelyset nå! Leveres fra 35—100 cm med 10% bivoks.

Mand. — fred.
9.30 — 16.30
Torsd. 9.30 — 17.30
Lørd. 9.30 — 13.30

ORGANIST/KANTOR

St. Olav menighet i Oslo søker organist/kantor i 30—50% stilling. Stillingen blir lønnet i ltr. 12—26, avhengig av utdanning.

Det er utarbeidet instruks for stillingen.

Tiltredelse snarest.

Nærmere opplysninger kan fåes hos sognepresten tlf. 20 72 26, kl. 10.00—13.00.

Søknad sendes sognepresten i St. Olav menighet, Akersveien 5, 0177 Oslo 1, innen 15. februar 1989.

OLSOK -89

Vi minner om de årlige katolske samlingsdager, i år 28.—30. juli på Sund folkehøyskole, Inderøy. I år regner vi med å skaffe plass til alle som vil være med, i motsetning til i fjor.

Denne sommeren vil pavens besøk ha inspirert oss alle til fellesskap og enhet. Det gir oss særlig grunn til å feire Hellig Olav, som gjorde oss til en del av dette fellesskapet.

Detaljer i programmet er ikke klarlagt ennå, men hold av dagene 28.—30. juli. Da møtes vi!

Olsokkomiteen

CARITAS | NORGE

DEN KATOLSKE KIRKES HJELPEORGANISASJON

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo 3

Gavekonti:

Postgiro: 5 00 40 64 — Bank: 8998.09.08136

Blikk
på tiden

Mot lysere tider

En jeg er glad i, har det som tradisjon å samle noen venner for å feire solhverv den 21. desember. Til en fest der man ikke bare kommer sammen rundt et vakkert dekket bord med god mat og drikke, men hvor man også, på denne årets mørkeste dag, forsøker å reflektere litt over hva det vil si å gå «mot lysere tider.»

Ingen opplagt sak for enkelte av dem som på tampen av det gamle år ikke har særlig mange lyspunkt i sikte trass i at hver dag blir litte grann lenger. Daglig leser vi i avisene om nedgangstider med arbeidsløshet og innstramninger på mange og livsviktige hold. Unge familier blir satt på gaten fordi de ikke klarer lånene, foreldre med handikappede barn må gå til aksjon for å beholde institusjonene. Eller vi tenker på alle som i året som gikk, mistet en av sine kjære som har etterlatt et tomrom som vanskelig kan fylles. Mismotet har lett for å ta overhånd i disse mørke vintermånedene, og det er helst ikke nå vi bør ta

viktige beslutninger hvis vi ikke må. «Solhverv for hjertene bange» heter det i en gammel julesang, og det er jo nettopp til alle dem som strever med alt dette og mere til, tanken på at vi går mot lysere tider er rettet. For det *er* lyspunkt i vår tilværelse, Gud skje takk for det. Egentlig ganske mange når alt kommer til alt. Vi har bare så alt for lett for å henge oss opp i det negative, enten det gjelder det som skjer eller våre medmennesker, for den saks skyld.

Året som vi nå er på vei inn i, vil bli et spennende år, og jeg tenker ikke *bare* på det kommende pavebesøk. Verden i sin alminnelighet, og de katolske menigheter i særdeleshhet, skal bestå også etter at Hans Høyærverdighet har vært her. Selvsagt blir det spennende å se hvordan Ola Nordmann vil ta imot den romersk-katolske kirkes primas — de siste tiders leserinnlegg i ymse aviser, kan jo få en til å frykte det verste. Det heter seg at det grannigelig er selveste Anti-Krist som skal gjeste landet vårt. Så spørs det da om hvor mange som gjerne vil vite hvordan *han* ser ut!

Selv i våre kirkesamfunn vil det, dessverre, alltid finnes mørkemenn og -kvinner som ikke evner å se *noe* godt i hva annerledes troende står for. Men skal vi bare la disse få stå frem som talerør for oss andre? Er det de få som ikke kan ha bønneuke for kristen enhet sammen med oss katolikker, som som skal være to-

neangivende? Eller skal vi heller rette oppmerksomheten på det positive som faktisk skjer omkring oss? Som f.eks. at den nyutnevnte sognepresten i en luthersk menighet inviteres til å bestige prekestolen i den katolske kirken som finnes innenfor hans sognegrenser. Eller når et par unge karer dukker opp i «latinerkvarteret» for å låne bilder av jomfru Maria «for det har vi så dårlig med hos oss,» og for å kunne fortelle sine lesere at «Jomfru Maria er også for lutheranere.»

Joda, lyspunkt finnes, også på det økumeniske plan. Alle er jo heller ikke så enige i at det står så ille til med landet vårt. Carl I. Hagen spør oss riktignok et tøft år, mens Senterpartiet mener det er omslag i vente. «De tyngste motbakkene har vi bak oss,» sier statsministeren, selv om Jan P. Syse ikke kan være enig i dét. Men det bør han jo som opposisjonsparti heller ikke være.

Nåja, trass i hva politikerne mener, må det kunne være oss tillatt selv å lage våre egne prognoser. Og hvorfor da ikke ønske hverandre — og for hverandre — at vi går mot lysere tider?

GODT NYTT ÅR!

Mater Olava